

Subsidiaritātes, proporcionalitātes un principa “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas ziņojums

Darba grupas locekļi (Jāks Madisons aizstāj iecelto locekli Tomasu Vitsutu. Viņš ir Igaunijas parlamenta deputāts un Igaunijas Konservatīvās Tautas partijas priekšsēdētāja vietnieks).

Darba grupas priekšsēdētāja priekšvārds

Baltā grāmata par Eiropas nākotni ir veicinājusi dziļu pārdomu procesu par to, kāda Eiropa mums ir vajadzīga. Šā procesa kulminācija būs vadītāju samits, kas notiks 2019. gada maijā Sibiu. Šis darba grupas darbs būtu jāuzskata par daļu no šīs plašākās diskusijas, un es ceru, ka mūsu ziņojums un tajā sniegtie ieteikumi atradīs savu vietu notiekošajā pārdomu procesā.

Līgumi nedod ES iestādēm neierobežotu rīcības brīvību. Subsidiaritāte un proporcionalitāte ir tie praktiskie rīki, ar kuriem nodrošina, ka Savienība nedara to, ko dalībvalstis vai reģionālās vai vietējās iestādes var labāk izdarīt pašas, un koncentrē Savienības darbības uz jomām, kurās tā var radīt reālu pievienoto vērtību. Mums ir vajadzīgi abi šie principi, un mums tie jāpiemēro aktīvi, kopīgi un vienādā garā, lai tie darbotos tā, kā mūsu pilsoņi to gaida.

Pašlaik mums ir 41 valstu parlamentu palāta, 74 reģionālās likumdevēju asamblejas, aptuveni 280 reģioni un 80 000 vietējo iestāžu. Tie visi ir tieši iesaistīti Savienības politikas praktiskajā piemērošanā. To bažas un praktiskā pieredze būtu jāuzklausā sistemātiskāk, ja vēlamies, lai politika darbotos, vienlaikus

respektējot mūsu tautu, reģionu un apvidu raksturīgās iezīmes un identitāti. Es ceru, ka tad, ja mūsu parlamentiem un vietējām un reģionālajām iestādēm būs lielākas iespējas ietekmēt notiekošo, tie arī varēs efektīvāk pārstāvēt un aizstāvēt Eiropas Savienību.

Visbeidzot, šis ziņojums, kas tapis Eiropas Reģionu komitejas, valstu parlamentu un Eiropas Komisijas pārstāvju kopīga darba rezultātā, nav pašmērķis. Tas ir sākums procesam, lai mūsu procedūras kļūtu atvērtākas vietējam un reģionālajam līmenim un lai Savienības tiesību akti darbotos labāk tās pilsoņu interesēs. Lai gan šis ziņojums ir adresēts Komisijas priekšsēdētājam Ž. K. Junkeram, gan Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Reģionu komitejai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, gan valstu parlamentiem, reģionālajiem parlamentiem un vietējām un reģionālajām iestādēm ir pienākums ņemt vērā šo darba grupas ziņojumu un attiecīgi rīkoties.

Frans Timmermans, Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupas priekšsēdētājs Briselē, 2018. gada 10. jūlijā

Kopsavilkums

Darba grupa tikās septiņas reizes, lai apspriestu trīs uzdevumus, ko Komisijas priekšsēdētājs Junkers bija izklāstījis savā lēmumā, ar kuru izveido darba grupu. Pamatojoties uz notikušajām apspriedēm, atklātu uzklauššanu un vairāku ieinteresēto personu sniegto ieguldījumu, darba grupa izdarīja vairākus vispārīgus secinājumus un šajā ziņojumā sniedz deviņus ieteikumus ar konkrētām darbībām, kas adresētas valstu parlamentiem, valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Reģionu komitejai un Eiropas Komisijai.

Darba grupas secinājumi ir šādi.

- Savienībai ir jāpievēršas svarīgiem jauniem jautājumiem, kuros tai ir pievienotā vērtība, piemēram, drošībai, aizsardzībai un migrācijai, un intensīvāk jādarbojas citās jomās, piemēram, klimata pārmaiņu un inovāciju jomā. Ņemot vērā, ka tas ir jādara ar ierobežotiem resursiem, ir skaidrs, ka ir vajadzīga Eiropas līmenī pārdomāt, kā noteikt darbību prioritātes un kā pieejamos resursus izmantot efektīvāk.
- Ir vajadzīgs jauns darbības veids, lai uzlabotu pašreizējos politikas veidošanas procesus un lai Savienība varētu izmantot savus resursus efektīvāk. Tas ļaus vietējām un reģionālajām iestādēm un valstu parlamentiem sniegt efektīvāku ieguldījumu politikas veidošanā, (jaunu) tiesību aktu izstrādē un subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa ieviešanas nodrošināšanā.
- Šāds jauns darbības veids nozīmē to, ka ir vajadzīga vienota izpratne par subsidiaritāti un proporcionalitāti un visu ieinteresēto personu un jo īpaši valsts, vietējo un reģionālo iestāžu, kam bieži ir īpaša loma Savienības tiesību aktu praktiskajā īstenošanā, plašāka iesaistīšanās. Šādai "aktīvajai subsidiaritātei" būtu jāveicina lielāka iesaistīto dalībnieku līdzatbildība un izpratne par to, ko Savienība dara.
- Lai saskaņotāk novērtētu subsidiaritāti un proporcionalitāti, Eiropas Komisijai, valstu un reģionālajiem parlamentiem, Eiropas Reģionu komitejai, Eiropas Parlamentam un Padomei visā lēmumu pieņemšanas procesā būtu jāizmanto novērtējuma tabulas paraugs.
- Jaunā darbības metode būtu jāpiemēro esošajam Savienības tiesību aktu kopumam un jaunām politiskām iniciatīvām, un Eiropas Komisijai, pamatojoties uz tās līdzšinējo pieredzi tiesību aktu vienkāršošanā, būtu jāievieš attiecīgs process, lai to izdarītu. Darba grupa nolēma īpaši izcelt vairāku ieinteresēto personu ieguldījumu, lai tādējādi aizsāktu dziļākas pārdomas par to, kurus tiesību aktus būtu lietderīgi izvērtēt no subsidiaritātes, proporcionalitātes, vietējo un reģionālo iestāžu lomas un legīslatīvās komplicitātes viedokļa, ar iespēju attiecīgā gadījumā pārskatīt vai atcelt tiesību aktus.
- ES pievienotā vērtība ir visās darbības jomās, tāpēc darba grupa neapzināja Līgumos noteiktas kompetences vai politikas jomas, kas būtu pilnībā vai daļēji pavisam jādeleģē atpakaļ dalībvalstīm.
- Darba grupas darbs būs jāvirza visām iepriekš minētajām iestādēm un struktūrām. Pirmie soļi būs jaunāko norišu izklāsts 2018. gada septembra runā par stāvokli Savienībā, Austrijas prezidentūras konference, kas notiks novembrī Brēģencā, un Eiropas reģionu un pilsētu samits 2019. gada martā Bukarestē. Darba grupas ziņojumam būtu jāveido stabils pamats turpmākām apspriedēm par to, kā īstenot šajā ziņojumā ierosinātās darbības un sniegtos ieteikumus.

Satura rādītājs

1. Priekšsēdētāja Ž. K. Junkera aicinājums	6
2. Galvenās pārdomas: jauns darbības veids	7
3. Darba grupas darbs	10
3.1. Labāka izpratne par subsidiaritāti, un kā risināt proporcionalitātes jautājumu	10
3.2. Valstu parlamenti un efektīvāka subsidiaritātes kontrole	12
3.3. Valsts, reģionālo un vietējo iestāžu labāka iesaistīšanās politikas veidošanā	14
3.3.1. Komisijas pieeja attiecībā un apspriešanos un sadarbību ar vietējām un reģionālajām iestādēm tās darbību un darba programmas īstenošanā	14
3.3.2. Komisijas ietekmes novērtējumi, priekšlikumi un īstenošanas plāni	16
3.4. Likumdošanas procedūra	17
3.5. Efektīvāka darbība	19
3.5.1. Spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšana un uzlabošana	19
3.5.2. Lielākas uzmanības pievēršana labākiem īstenošanas tiesību aktiem	21
I pielikums Darba grupas locekļi	22
II pielikums Darba grupas darbība un ieinteresēto personu ieguldījums	23
III pielikums Darba grupas darba tiesiskais un politiskais pamats	27
IV pielikums Galvenie dokumenti, ko sagatavojuši darba grupas locekļi	31
V pielikums Subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa ievērošanas vienots novērtējums	32
VI pielikums Ieinteresēto personu ieteikumi pārskatīt tiesību aktus un priekšlikumus	35

1. Priekšsēdētāja Ž. K. Junkera aicinājums

Pēc Romas deklarācijas Eiropas Savienības 60. gadadienā Komisijas priekšsēdētājs Junkers uzsāka publisku diskusiju par Eiropas nākotni. Komisijas Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni¹ ir izklāstīti iespējamie attīstības virzieni nākotnes 27 dalībvalstu Savienībai. Baltajā grāmatā ir piedāvāti pieci ilustratīvi Savienības iespējamās attīstības scenāriji atkarībā no izdarītajām izvēlēm, nepauzot īpašu atbalstu kādam konkrētam scenārijam.

Komisija ir skaidri likusi saprast, ka neviens no šiem scenārijiem nav uzskatāms par detalizētu plānu Eiropas nākotnei un ka galarezultāts, bez šaubām, atšķirsies no jebkura individuāla scenārija. Priekšsēdētājs Ž. K. Junkers nodomu vēstulē Eiropas Parlamentam un Padomei² 2017. gadā jau izklāstīja Savienības ceļvedi (6. scenārijs), kā pamatā ir trīs principi, uz kuriem jābalstās Savienībai, proti, brīvība, vienlīdzība un tiesiskums. Tomēr, lai nodrošinātu, ka visi scenāriji tiek pilnībā izpētīti, priekšsēdētājs savā 12. septembra runā par stāvokli Savienībā arī paziņoja par 4. scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" darba grupas izveidi³. Šajā scenārijā Savienība koncentrētu savu uzmanību un ierobežotos resursus uz samazinātu jomu skaitu, lai varētu ātri un izlēmīgi rīkoties šajās izvēlētajās prioritārajās jomās.

Darba grupa tika oficiāli izveidota 2017. gada 14. novembrī⁴ Komisijas pirmā priekšsēdētāja vietnieka *Fransa Timmermansa* vadībā, un tās sastāvā ir trīs locekļi no Austrijas, Bulgārijas un Igaunijas valsts parlamentiem un trīs locekļi no Eiropas Reģionu komitejas. Arī Eiropas Parlaments tika aicināts iecelt trīs locekļus, bet to nedarīja⁵. Informācija par visiem septiņiem darba grupas locekļiem ir sniegta I pielikumā.

Darba grupas locekļi tika iecelti privātpersonas statusā. Šādā statusā viņi nepārstāvēja nevienas konkrētas struktūras vai iestādes nostāju vai viedokli attiecībā uz darba grupas darbu. Locekļi varēja brīvi sniegt ieteikumus visos darba grupas pilnvaru

aspektos, nevis tikai tajos jautājumos, kas ir tieši saistīti ar iestādi, kurā viņi strādā.

Komisijas priekšsēdētāja lēmuma, ar ko izveido darba grupu, 3. pantā ir izklāstīti trīs uzdevumi — a), b) un c) —, kuriem darba grupai tika prasīts pievērsties tās darbā:

- (a) veids, kādā Savienības iestāžu darbā labāk piemērot subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu, jo īpaši Savienības tiesību aktu un politikas sagatavošanā un īstenošanā;
- (b) tādu politikas jomu noteikšana, kurās laika gaitā lēmumu pieņemšanu un/vai īstenošanu varētu pilnībā vai daļēji deleģēt atpakaļ dalībvalstīm vai pavisam nodot dalībvalstīm;
- (c) veidu noteikšana, kādos Savienības politikas sagatavošanā un uzraudzīšanā labāk iesaistīt reģionālās un vietējās iestādes.

Darba grupai tika prasīts iesniegt savus secinājumus Eiropas Komisijas priekšsēdētājam līdz 2018. gada 15. jūlijam. Tā strādāja pārredzami, un tai pārdomu procesā būtisku ieguldījumu ar tās speciālās tīmekļa vietnes starpniecību sniedza pilsoniskā sabiedrība⁶. Par savu darbu tā pastāvīgi informēja arī Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas lietu komiteju konferenci. Darba grupa arī rīkoja atklātu uzklauššanu, lai uzklautu galveno ieinteresēto personu viedokļus⁷. II pielikumā ir aprakstīts, kā darba grupa strādāja un kādu ieguldījumu savā darbā tā saņēma no pilsoņiem un citām pilsoniskās sabiedrības daļām.

Šā ziņojuma pārējā daļā ir izklāstīts darba grupas darbs, kas jāskata, ņemot vērā pašreizējo tiesisko regulējumu un politikas satvaru, kurš nosaka subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa darbību Savienībā. Plašāka informācija par to ir sniegta III pielikumā.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/balta_gramata_par_eiropas_nakotni_lv.pdf.

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/letter-of-intent-2017_lv.pdf.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_lv.htm: tam sekoja Komisijas 2017. gada 24. oktobra darba programma COM(2017) 650: "Balstoties uz šīs Komisijas jau paveikto darbu, mums būtu jāturpina būt lieliem lielos jautājumos. Tas nozīmē nereglamentēt katru iedzīvotāju ikdienas dzīves aspektu. Mums ir nopietni jāpārdomā, kā darīt mazāk, bet efektīvāk, un nodot kompetenci atpakaļ dalībvalstīm tajos jautājumos, kur tas būtu lietderīgāk." https://ec.europa.eu/info/publications/2018-commission-work-programme-key-documents_lv.

⁴ C(2017) 7810. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-c-7810-president-decision_en_1.pdf.

⁵ PV CPG: 11.1.2018.; PE-8/CPG/PV/2018-01: http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?leg=&year=&lg=&eurovoc=¤tPage=1&sortAndOrderBy=&fulltext=&reference=&relValue=&codeTypeDocu=CPGPPV&datepickerStart=&datepickerEnd=&autor=&code_auteur=&autInstDesc=&autInst.

⁶ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en.

⁷ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently/28-may-hearing_en.

2. Galvenās pārdomas: jauns darbības veids

Darba gaitā darba grupa nonāca pie pieciem vispārīgiem secinājumiem, kas ir atspoguļoti tās ieteikumos.

Pirmkārt, darba grupa pilnībā atzina vajadzību Savienībai vairāk pievērsties svarīgiem jauniem jautājumiem, kuros tai ir pievienotā vērtība, piemēram, drošībai, aizsardzībai un migrācijai, un vajadzību Savienībai intensīvāk darboties citās jomās, piemēram, klimata pārmaiņu un inovāciju jomā. Ņemot vērā, ka tas ir jādara ar ierobežotiem resursiem, ir skaidrs, ka ir vajadzība Eiropas līmenī pārdomāt, kā noteikt darbību prioritātes un kā pieejamos resursus izmantot efektīvāk.

Otrkārt, darba grupa secināja, ka trūkumu novēršana pašreizējos politikas veidošanas procesos ir daudz svarīgāka par to jomu noteikšanu, kuras ir jādeleģē atpakaļ dalībvalstīm. Galvenā problēma attiecībā uz šiem procesiem ir valsts, reģionālo un vietējo iestāžu nepietiekamā iesaistīšanās un no tā izrietošais līdzatbildības par ES politiku trūkums. Darba grupa uzskata, ka ir vajadzīgs jauns darbības veids, lai nodrošinātu, ka ES politikas pasākumi un instrumenti arī turpmāk rada skaidru ES pievienoto vērtību, ir samērīgi un ir pareizi saskaņoti ar darbībām, kas ir nepieciešamas arī valsts, reģionālā un vietējā līmenī. Šā jaunā darbības veida pamatā ir labāka kopēja izpratne par subsidiaritāti un proporcionalitāti un uzlabota valstu parlamentu un vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalība politikas izstrādē un īstenošanā atbilstoši daudzlīmeņu pārvaldības principam. Tam būtu jāpalīdz mums attīstīt "aktīvāku subsidiaritāti", lai nodrošinātu lielāku skaidrību un izpratni par to, kāpēc politika tiek īstenota ES līmenī, un galu galā vairotu līdzatbildību par šo politiku visos pārvaldes līmeņos. Daudzas no Savienības 74 reģionālajām asamblejām, kam ir likumdošanas pienākumi, aptuveni 280 reģioni⁸ un 80 000 pašvaldību iestāžu ir tieši iesaistīti Savienības tiesību aktu piemērošanā. To zināšanas un pieredze ir aktīvāk jāizmanto tiesību aktu izstrādē. Ciešāk iesaistoties politikas veidošanas procesos, šie dalībnieki spēs labāk paskaidrot, ko Savienība dara un kāpēc.

Treškārt, labāka kopēja izpratne par subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu un to strukturētāka un saskaņotāka piemērošana visā lēmumu pieņemšanas procesu gaitā var palīdzēt daļēji mazināt bažas un neapmierinātību, kas veicina viedokli, ka Savienība dara pārāk daudz. Darba grupa uzskata, ka subsidiaritātes novērtējumi nav tikai jāveic — ir arī jābūt redzamam, ka tie tiek veikti. To lielā mērā var panākt, pilnīgāk izmantojot pašreizējos mehānismus un rīkus un saprotamāk un pamanāmāk skaidrojot Savienības darbību pievienoto vērtību viegli saprotamā veidā. Darba grupa atzīst, ka Komisija jau veic subsidiaritātes un proporcionalitātes analīzi savu tiesību aktu priekšlikumu atbalstam, kā arī valstu parlamentu īpašo lomu, pārbaudot, vai jauni tiesību aktu priekšlikumi atbilst subsidiaritātes principam⁹. Tomēr subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošana ir visu attiecīgo dalībnieku — valstu parlamentu, Eiropas Parlamenta, Padomes, Eiropas Reģionu komitejas un Eiropas Komisijas — kopēja atbildība. Darba grupa ņem vērā, ka pēc Amsterdamas līguma attiecīgā protokola

pārskatīšanas Līgumos vairs nav precīzas subsidiaritātes definīcijas. Tāpēc tā atbalsta dalītu un pragmatisku pieeju subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtēšanā, izmantojot vienotu novērtējuma tabulu, lai veicinātu vienotu izpratni un panāktu to, ka visas struktūras un iestādes efektīvāk piemēro šos principus jaunu tiesību aktu sagatavošanā.

Ceturtkārt, darba grupa uzskatīja, ka dažās jomās ES tiesību akti, iespējams, ir kļuvuši pārlietu "komplicēti" vai sarežģīti. Direktīvas vairs neparedz pietiekamas iespējas lēmumu pieņemšanai citos līmeņos vai pietiekamu elastīgumu, lai īstenotu tiesību aktus, ņemot vērā valstu specifiku. Darba grupa apzinājās, ka tam ir vairāki iespējamie iemesli, tostarp nepietiekama uzticēšanās dalībvalstu starpā un starp dalībvalstīm un Savienības iestādēm. Šī situācija arī veicina to, ka mazinās paļāvība uz dažādu valsts pieeju savstarpēju atzīšanu kā efektīvu politikas rīku¹⁰. Darba grupa arī apzinājās, ka šajā ziņā pastāv svarīgi kompromisi. Lai nodrošinātu atbilstību Savienības tiesību aktiem un radītu vienlīdzīgu konkurences apstākļus iekšējā tirgū, var būt nepieciešami diezgan preskriptīvi tiesību akti ar ierobežotu elastīgumu ne tikai vietējām un reģionālajām iestādēm, bet arī uzņēmumiem. Kā piemēru var minēt stingru uzskaites noteikumu ieviešanu attiecībā uz izdevumiem, kas rodas Savienības izdevumu programmās. Tāpēc jebkuram mēģinājumam risināt regulējuma detalizētības jautājumus, grozot tiesību aktus, vajadzētu būt rūpīgi izvērtam un īstenotam saskaņā ar labāka regulējuma principiem, tostarp apspriežoties ar dalībniekiem, kurus tas skar, un veicot saprātīgu novērtējumu, lai nodrošinātu to, ka šie jautājumi tiek saprasti pareizi¹¹. Tāpēc darba grupa iesaka Komisijai ieviest procesu, lai to īstenotu, iespējams, par pamatu izmantojot Komisijas esošo *REFIT* programmu tiesību aktu vienkāršošanai un lieka regulatīvā sloga mazināšanai. Lai aizsāktu pārdomas par šo procesu, darba grupa īpaši izceļ ierosinājumus, ko attiecībā uz šādu novērtējumu snieguši darba grupas locekļi un kas norādīti materiālos, kurus darba grupai iesniegušas dažādas ieinteresētās personas. Pamatojoties uz tiem, attiecīgā gadījumā galu galā varētu tikt pārskatīti vai atcelti spēkā esoši tiesību akti. Tomēr, izskatījusi šo jautājumu, darba grupa nonāca pie secinājuma, ka ES pievienotā vērtība ir visās pašreizējās darbības jomās, tāpēc tā nenorādīja kompetences vai politikas jomas, kas būtu pilnībā vai daļēji pavisam jādeleģē atpakaļ dalībvalstīm. Tāpēc darba grupa neuzskata, ka šis Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni paredzētā 4. scenārija aspekts ir visatbilstošākais veids, kā virzīties uz priekšu.

Visbeidzot, darba grupa uzskata, ka tās konstatējumiem būtu nevīs jānoslēdz process, bet gan jāaizsāk aktīvāka visu ES iestāžu un valsts, reģionālo un vietējo iestāžu iesaistīšanās subsidiaritātes un proporcionalitātes jautājumos, par pamatu izmantojot un īstenojot šajā ziņojumā izklāstītos darba grupas ieteikumus un darbības. Darba grupa cer, ka Eiropas Komisijas priekšsēdētājs rīkosies un ka šie jautājumi tiks plašāk aplūkoti Austrijas prezidentūras konferencē, kas notiks 2018. gada novembrī Brēģencā, un Eiropas reģionu un pilsētu samītā 2019. gada martā Bukarestē.

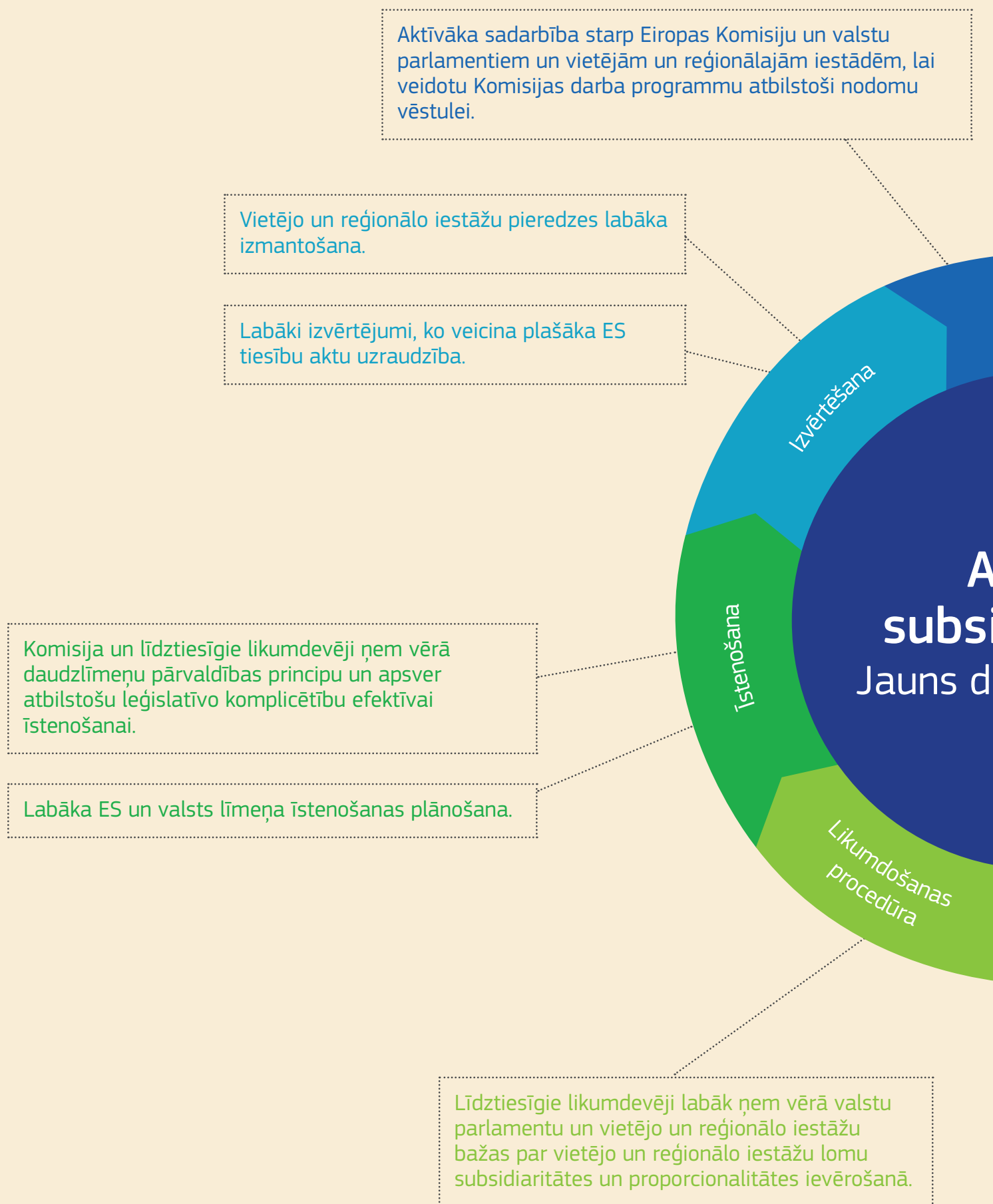
⁸ Eurostat: 281 "NUTS 2" reģions 2018. gada 1. janvārī: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>.

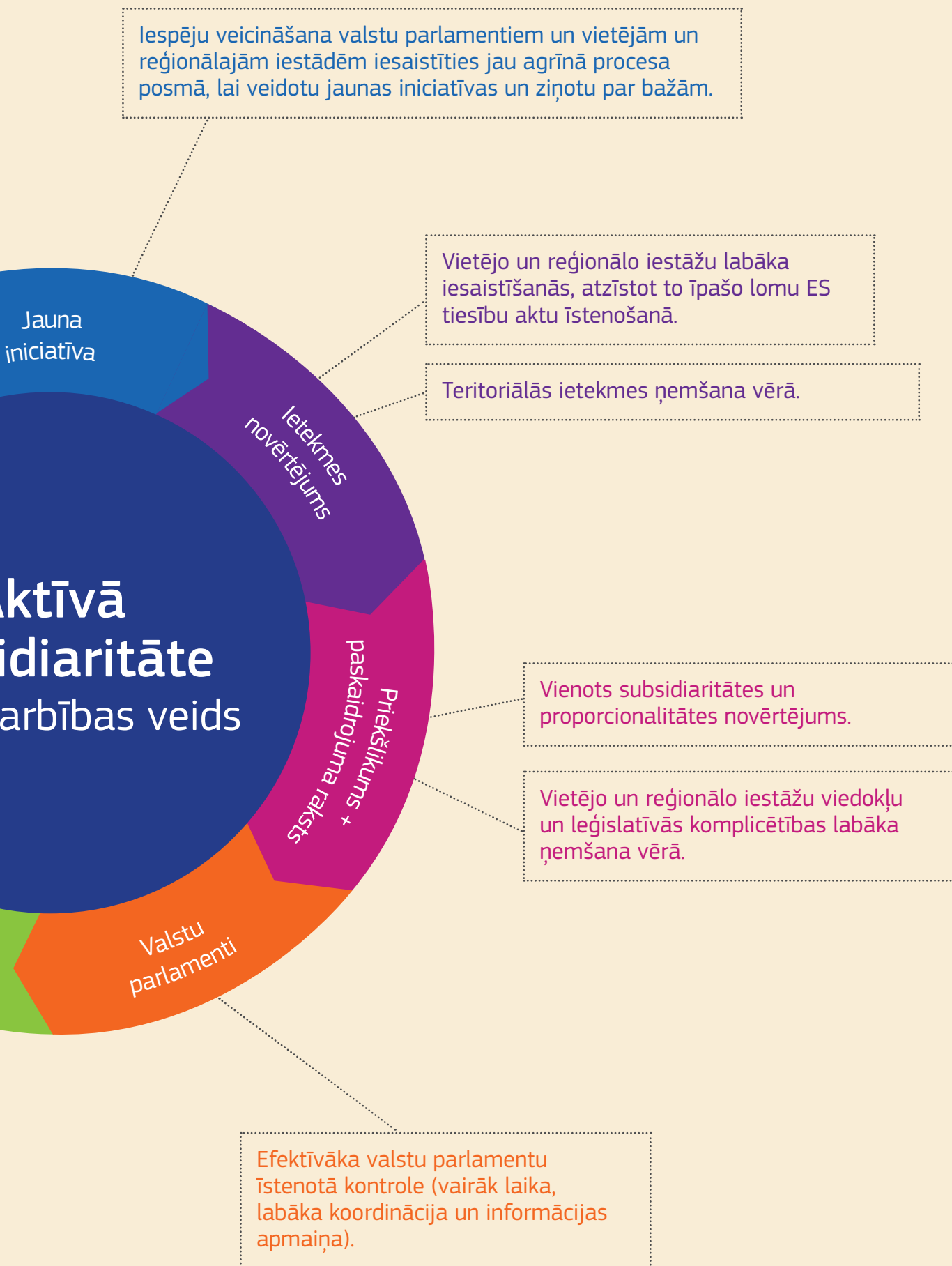
⁹ Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību 2. protokols.

¹⁰ Sk. darba grupas 2018. gada 15. marta sanāksmes protokolu: <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/tf-minutes-meeting-15-march-2018.pdf>.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_lv.

Jaunā darbības veida shematiskais pārskats

3. Darba grupas darbs

Darba grupa visus trīs Komisijas priekšsēdētāja Junkera pilnvarojuma uzdevumus, proti, a), b) un c), apsprieda savās sanāksmēs, un turpmāk ir izklāstīti tās darba rezultāti atbilstoši dažādajiem politikas veidošanas procesa posmiem, sākot ar vajadzību pēc vienotas pieejas subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtēšanai.

3.1. Labāka izpratne par subsidiaritāti, un kā risināt proporcionalitātes jautājumu

Darba grupa norāda, ka nav vienotu vadlīniju par to, kā novērtēt leģislatīvo aktu projektu vai citu politikas dokumentu un programmu saturu attiecībā uz subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu. Komisija ir izstrādājusi pati savas detalizētas vadlīnijas, un Eiropas Reģionu komiteja izmanto subsidiaritātes “tabulu”, ko tā izmanto savos novērtējumos. Katram valsts parlamentam ir sava pieeja šā novērtējuma veikšanā.

Sekas cita starpā ir tādas, ka valstu parlamenti bieži savos pamatotajos atzinumos aktualizē jautājumus, kas pārsniedz 2. protokolā¹² paredzēto, un līdz ar to atzinumi atspoguļo atšķirīgas vēlamās politikas prioritātes, nevis subsidiaritātes novērtējumu. Ja šādiem atzinumiem neseko turpmāka rīcība, tas var izraisīt pārpratumus un neapmierinātību. Tajā pašā laikā tas, ka likumdošanas procesā nav skaidras pieejas attiecībā uz subsidiaritāti, rada, iespējams, kļūdainu iespaidu, ka šis jautājums netiek risināts apmierinoši. Tāpat arī, lai gan 2. protokolā noteiktais subsidiaritātes kontroles mehānisms ir integrēts Eiropas Parlamenta Reglamentā (42. noteikums¹³) un Padomes Reglamentā (19. pants¹⁴), un Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ir uzsvērts subsidiaritātes un proporcionalitātes nozīmīgums, darba grupai nebija zināmi procesuāli noteikumi par

to, kā Eiropas Parlaments un Padome abus šos principus ņem vērā savā likumdošanas darbā.

Darba grupa ir pārliecināta, ka novērtējuma tabulas paraugs varētu palielināt subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtējuma pārredzamību un saskaņotību un galu galā veicināt to, ka visiem dalībniekiem, kas iesaistīti šo principu novērtēšanā kā daļā no lēmumu pieņemšanas procesa, ir labāka kopēja izpratne par šo jēdzienu. Tas, protams, nenovērsīs to, ka šiem dalībniekiem radīsies citas bažas, kuras neaptver tabulas paraugs subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtēšanai. Darba grupa uzskata, ka šai pieejai būtu jāuzsver Eiropas pievienotās vērtības jēdziens, kas ir galvenais faktors, kurš nosaka, vai Savienībai būtu jārikojas, un kas ir arī plašai sabiedrībai vieglāk saprotams jēdziens. Novērtējums arī varētu būt noderīgs Eiropas Savienības Tiesai attiecībā uz jebkurām lietām, kas tai jāizskata. Darba grupa ierosina subsidiaritātes novērtējuma tabulas paraugu (ietverts V pielikumā), ko var izmantot kā pamatu turpmākām apspriedēm starp EU iestādēm un valstu un reģionālajiem parlamentiem¹⁵. Ilgtermiņā, nākotnē pārskatot Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu, tajā varētu iekļaut saskaņotu vienotu novērtējuma tabulu, lai nodrošinātu strukturētāku pamatu tabulas izmantošanai Eiropas Parlamenta, Padomes un Eiropas Komisijas darbā.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A12008E%2FPRO%2F02>.

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20170116+TOC+DOC+XML+VO//LV>.

¹⁴ <http://www.consilium.europa.eu/lv/documents-publications/publications/council-rules-procedure-comments/>.

¹⁵ Šajā ziņojumā atsauce uz “reģionālajiem parlamentiem” jāsaprot kā atsauce uz visiem reģionālajiem parlamentiem un reģionālajām asamblejām dalībvalstīs. Ja ir sniegta atsauce konkrēti uz valstu parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām Līgumu 2. protokola nozīmē, tad tas ir skaidri norādīts.

Darba grupas pirmais ieteikums

Savienības iestādēm un struktūrām un valstu un reģionālajiem parlamentiem būtu jāizmanto vienota metode ("novērtējuma tabula"), lai novērtētu jautājumus, kas saistīti ar subsidiaritātes principu (ieskaitot ES pievienoto vērtību) un proporcionalitātes principu un jaunu un spēkā esošu tiesību aktu juridisko pamatu.

Šajā novērtēšanas metodē būtu jāintegrē kritēriji, kas ietverti Amsterdamas līgumam pievienotajā Protokolā par subsidiaritāti un proporcionalitāti, un attiecīgajā Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā. Šim ziņojumam ir pievienots ierosināts novērtējuma tabulas paraugs.

Eiropas Parlamentam un Padomei likumdošanas procesā būtu sistemātiski jāpārskata subsidiaritāte un proporcionalitāte tiesību aktu projektos un to ieviestajos grozījumos, izmantojot vienoto metodi. Gan Parlamentam, gan Padomei būtu pilnībā jāņem vērā Komisijas novērtējums, kas sniegts tās priekšlikumos, kā arī valstu parlamentu un Eiropas Reģionu komitejas (pamatotie) atzinumi.

Darba grupa uzskata, ka šo ieteikumu var izpildīt, veicot turpmāk izklāstītās darbības.

- Līdztiesīgajiem likumdevējiem, valstu un reģionālajiem parlamentiem, Eiropas Reģionu komitejai un Eiropas Komisijai būtu plašāk jāapspiež tabulas paraugs, lai veicinātu labāku izpratni un vienotu pieeju subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtēšanā.
- Komisijai būtu jāpārskata savas Labāka regulējuma pamatnostādnes, lai tajās atspoguļotu saskaņoto subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtējuma tabulu. Tai būtu jāizmanto tabula, lai skaidrāk izklāstītu savus subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtējumus ietekmes novērtējumā un/vai paskaidrojuma rakstā saskaņā ar Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 25. punktu un Līgumu 2. protokolu.
- Valstu un reģionālajiem parlamentiem, izmantojot subsidiaritātes kontroles mehānismu, un līdztiesīgajiem likumdevējiem likumdošanas procedūrā tabula būtu jāizmanto kā pamats subsidiaritātes un proporcionalitātes jautājumu risināšanai.
- ES iestādēm un padomdevējām struktūrām būtu jāuzsver ES iniciatīvu radītā Eiropas pievienotā vērtība un labāk jāinformē pilsoņi par šo aspektu.

3.2. Valstu parlamenti un efektīvāka subsidiaritātes kontrole

Valstu parlamenti ir izšķiroša nozīme subsidiaritātes principa ievērošanas nodrošināšanā, un tie arī sniedz pozitīvu ieguldījumu jaunu tiesību aktu saturā. Valstu parlamentu veiktajā subsidiaritātes novērtējumā izvērtē Komisijas tiesību aktu priekšlikumu saturu. Tas palīdz veidot Savienības demokrātisko leģitimitāti. Laikposmā no 2010. gada līdz 2017. gada beigām bija sniegti 409 pamatoti atzinumi, kuros pārstāvētas 582 balsis no valstu parlamenti atbilstoši subsidiaritātes kontroles mehānismam. Līdz šim ir bijušas trīs "dzeltenās kartītes" procedūras, bet nav bijusi neviena "oranžās kartītes" procedūra. Darba grupa ir ņēmusi vērā, ka šī ir sarežģīta joma, un ir apsvērusi uzlabojumus, ko varētu ieviest pašreizējā sistēmā, kā arī vairākus jautājumus, kuros būtu nepieciešams ieviest izmaiņas Līgumos.

Vairāki darba grupas locekļi uzskatīja, ka mazais ierosināto "dzeltenās kartītes" procedūru skaits liecina par to, ka pašreizējais kontroles mehānisms ir neefektīvs, un tāpēc viņi atbalsta robežvērtību pazemināšanu, kas nozīmē, ka būtu jāievieš izmaiņas Līgumos. Darba grupa apsprieda šo jautājumu un atzīmēja, ka nav skaidrs, vai pašreizējās "dzeltenās kartītes" robežvērtības pazemināšanai no vienas trešdaļas līdz vienai ceturtdaļai no pieejamām balsīm būtu liela ietekme uz aktivizēto "dzelteno kartīšu" skaitu, ja pieņem, ka valstu parlamentu līdzdalība subsidiaritātes kontroles mehānismā ir līdzīga kā pašlaik. Lai ievērojami palielinātu "dzelteno kartīšu" procedūru skaitu¹⁶, ir vajadzīga robežvērtība, kas ir daudz zemāka par vienu ceturtdaļu, bet tādā gadījumā rastos jautājums par pausto bažu reprezentativitāti. Tomēr, uzsverot, ka svarīgs ir nopietns politiskais dialogs, kas stiprina likumdošanas procesa leģitimitāti, darba grupa aicina Komisiju nodrošināt, ka tā vienmēr sniedz visaptverošu, savlaicīgu un publisku atbildi uz valstu parlamentu pamatotajiem atzinumiem, pat ja netiek ierosināta "dzeltenās kartītes" procedūra atbilstoši pašreizējiem noteikumiem.

Vairākas dalībvalstis arī aktualizēja "sarkanās kartītes" (veto) jautājumu attiecībā uz valstu parlamenti, kam būtu nepieciešams ieviest izmaiņas Līgumos, un darba grupa uzklauzīja viedokļus, ka tam var būt neparedzētas sekas, ņemot vērā, ka pašlaik valstu parlamenti nav kopējas izpratnes par subsidiaritātes novērtējumu nozīmi un darbības jomu. Tomēr darba grupa ņēma vērā valstu parlamentu vēlmi uzsvērt arī pozitīvo ieguldījumu, ko tie var sniegt Eiropas procesā, ja ir mehānisms, kas tiem ļauj ierosināt Komisijai rīcību, proti, "zaļā kartīte". Šāda veida oficiāla procesa īstenošanai būtu nepieciešamas izmaiņas Līgumos, un tas ietekmētu Komisijas tiesības ierosināt likumdošanas procesu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes lomu. Tomēr darba grupa uzskatīja, ka valstu parlamenti jau ir plašas iespējas nostiprināt savstarpējo koordināciju, lai nodrošinātu, ka tiem ir iespēja efektīvi paust savu viedokli un pietiekama kritiskā politiskā masa, lai tos uzklauzītu. Tā mudina

valstu parlamentus to darīt un aicina Komisiju pienācīgi atbildēt uz jebkuru šādu iniciatīvu.

Laiks, kas valstu parlamenti dots, lai sagatavotu savus pamatotos atzinumus un apspriestos savā dalībvalstī, jo īpaši tad, ja tajā ir reģionāli parlamenti ar likumdošanas pilnvarām, ir sensitīvs jautājums. Ņemot vērā, ka Eiropas Parlaments un Padome atturas rīkoties laikposmā, kad valstu parlamenti iesniedz savus pamatotos atzinumus, šis laikposms ir rūpīgi jāizsver. Vairākiem darba grupas locekļiem šķita, ka pašreizējais 8 nedēļu laikposms būtu jāpagarina līdz 12 nedēļām, un darba grupa ņēma vērā, ka Eiropadome iepriekš ir apsvērusi iespēju to darīt¹⁷. Darba grupa uzskata, ka tad, ja Līgumos netiktu ieviestas izmaiņas, kas šajā nolūkā būtu vajadzīgas, Komisija varētu nodrošināt valstu parlamenti lielāku elastīgumu to pamatoto atzinumu sagatavošanai. Šāds elastīgums apvienojumā ar paredzamo subsidiaritātes novērtējumu konsekvences palielināšanos, pamatojoties uz vienotu tabulu, un saziņas un informācijas apmaiņas uzlabošanu starp valstu parlamenti un vietējām un reģionālajām iestādēm varētu mazināt šķietamo vajadzību pazemināt robežvērtības, kas aktivizē "dzeltenās kartītes" un "oranžās kartītes" procedūras.

Darba grupa arī apsprieda faktu, ka valstu parlamenti savos pamatotajos atzinumos bieži izskata vairāk nekā tikai subsidiaritātes jautājumus, tādējādi radot pārpratumus un neapmierinātību, ja attiecībā uz šiem punktiem vēlāk neseko turpmāka rīcība. Lai gan vienotas subsidiaritātes novērtējuma tabulas izmantošana par pamatu valstu parlamentu atzinumiem varētu palīdzēt novērst šādus pārpratumus, daži darba grupas locekļi uzskatīja, ka kontroles mehānisma un pamatoto atzinumu darbības joma būtu jāpaplašina, lai tā aptvertu arī proporcionalitāti un kompetences piešķiršanu (juridisko pamatu).

Visbeidzot, darba grupa uzskata, ka ir vajadzīga labāka koordinācija un informācijas apmaiņa par pamatotajiem atzinumiem starp valstu un reģionālajiem parlamenti ar likumdošanas pilnvarām un citām reģionālajām un vietējām iestādēm. Piemēram, gan valstu parlamenti, gan reģionālajiem parlamenti ir atsevišķas informācijas apmaiņas platformas, savukārt Komisijas atbildes uz pamatotajiem atzinumiem ir pieejamas starpparlamentu platformā, kā arī Komisijas tīmekļa vietnē. Valstu parlamenti attiecīgos gadījumos būtu jāapspriežas ar reģionālajiem parlamenti saistībā ar subsidiaritātes kontroles mehānismu. Lai oficiāli mainītu valstu un reģionālo parlamentu lomu un to savstarpējo mijiedarbību, būtu vajadzīgas izmaiņas Līgumos, un šāda maiņa būtu jāapsver ilgtermiņa perspektīvā. Tomēr, ievērojot pašreizējo Līgumu noteikumu ierobežojumus, strukturētāks, bet neformāls dialogs varētu nodrošināt to, ka reģionālie parlamenti ar likumdošanas pilnvarām iesaistās efektīvāk.

¹⁶ Diskusiju dokuments Nr. 3: "Application of subsidiarity and proportionality in the work of the institutions" (Subsidiaritātes un proporcionalitātes piemērošana iestāžu darbā). https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/5-3-2018-2018-tf-discussion-paper-no3-institutional-work_en.pdf.

¹⁷ Eiropadomes 2016. gada 19. februāra secinājumu C iedaļas (Suverenitāte) 3. punkts: <http://www.consilium.europa.eu/media/21784/st000011v16.pdf>.

Darba grupas otrais ieteikums

Komisijai būtu elastīgi jāpiemēro uz Līgumiem balstītais astoņu nedēļu termiņš, kura laikā valstu parlamentiem ir jāsniedz savi pamatotie atzinumi.

Šādam elastīgumam būtu jāņem vērā parastie brīvdienu periodi un aktīvā darba pārtraukumu periodi, vienlaikus ļaujot Komisijai, ciktāl iespējams, atbildēt astoņu nedēļu laikā no katra atzinuma saņemšanas.

Komisijai pamatotie atzinumi, ko tā saņem no valstu parlamentiem, un atgriezeniskā saite, ko tā saņem no reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām, būtu pienācīgi jāatspoguļo savā gada ziņojumā par subsidiaritāti un proporcionalitāti. Tai arī būtu visaptveroši un savlaicīgi jādara pieejama līdztiesīgajiem likumdevējiem informācija par priekšlikumiem, kuros ir paustas būtiskas bažas attiecībā uz subsidiaritāti.

Darba grupas trešais ieteikums (izmaiņas Līgumos)

Ja rodas iespēja, būtu jāpārskata LES/LESD 2. protokols, lai valstu parlamentiem noteiktu 12 nedēļu termiņu to pamatoto atzinumu sagatavošanai un iesniegšanai un sava viedokļa pilnīgai izklāstīšanai par subsidiaritāti, proporcionalitāti un ierosināto tiesību aktu juridisko pamatu (kompetences piešķiršanu). Valstu parlamentiem, ja priekšlikums par ES tiesību aktu skar to kompetences atbilstoši valsts tiesību aktiem, būtu jāapspriežas ar reģionālajiem parlamentiem, kuriem ir likumdošanas pilnvaras.

Darba grupa uzskata, ka turpmāk izklāstītās darbības, kuru īstenošanai nav vajadzīgas izmaiņas Līgumos, palielinātu valstu parlamentu ietekmi uz apspriedēm par subsidiaritāti.

- Komisijai būtu jāņem vērā kavēšanās sarežģītu tiesību aktu kopumu individuālu elementu nosūtīšanā valstu parlamentiem un parastie brīvdienu periodi, kad lielākajā daļā valstu parlamentu ir aktīvā darba pārtraukumi.
- Valstu parlamentiem ar Reģionu komitejas un REGPEX platformas¹⁸ palīdzību savu pamatoto atzinumu sagatavošanā būtu pienācīgi jāapspriežas ar reģionālajiem parlamentiem.
- Komisijai pamatotie atzinumi un dokumenti, ko tā saņem no valstu un reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām, būtu pienācīgi jāatspoguļo savā gada ziņojumā par subsidiaritāti un proporcionalitāti.
- Ja par priekšlikumu tiek saņemts ievērojams pamatoto atzinumu skaits, Komisijai būtu jāpasagatavo pārskats par saņemtajiem valstu parlamentu pamatotajiem atzinumiem — un, iespējams, saņemtajiem dokumentiem no reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām — un tas savlaicīgi jādara pieejams līdztiesīgajiem likumdevējiem, ievērojot likumdošanas procedūru.

¹⁸ REGPEX ir Eiropas Reģionu komitejas subsidiaritātes uzraudzības tīkla apakštīkls, kas ir pieejams parlamentiem un valdībām ar likumdošanas pilnvarām: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>.

3.3. Valsts, reģionālo un vietējo iestāžu labāka iesaistīšanās politikas veidošanā

3.3.1. Komisijas pieeja attiecībā un apspriešanos un sadarbību ar vietējām un reģionālajām iestādēm tās darbību un darba programmas īstenošanā

Darba grupa atzīmē, ka būtisks jauninājums Komisijas labāka regulējuma politikā bija tas, ka tā 2015. gadā savus politikas veidošanas procesus darīja pieejamus visām ieinteresētajām personām. Lai gan tas notiek pakāpeniski, darba grupa atzīmēja, ka vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalība Komisijas apspriešanās un atgriezeniskās saites mehānismos parasti ir zema. Kopš 2016. gada vidus, ja ņem vērā visus atgriezeniskās saites mehānismus, tika saņemti gandrīz 9000 atbilžu no ieinteresētajām personām, bet mazāk nekā 1 % atbilžu bija no vietējām un reģionālajām iestādēm. Šķiet, ka arī vietējo un reģionālo iestāžu ieguldījums ietekmes novērtējumos un izvērtējumos ir zems.

Atzīstot, ka ne visām vietējām un reģionālajām iestādēm ir spējas un resursi, lai piedalītos šajās darbībās, darba grupa uzskatīja, ka ir jādara vairāk, lai veicinātu to līdzdalību, ņemot vērā Līgumos noteikto pienākumu ievērot dalībvalstu nacionālo identitāti, kas raksturīga to reģionālo un vietējo pašvaldību struktūrām, un to lomu un atbildību Savienības tiesību aktu īstenošanā¹⁹. Ņemot vērā vietējo un reģionālo iestāžu daudzveidību un to atšķirīgās spējas piedalīties, visiem to līdzdalības veicināšanas procesiem un rīkiem vajadzētu būt vienkāršiem un praktiski īstenojamiem, maksimāli izmantojot esošos tīklus un platformas. Darba grupa atzinīgi novērtēja to, ka Komisija nesen ir apņēmusies rīkot sabiedriskas apspriešanas par būtiskākajām iniciatīvām, kas pieejamas visās oficiālajās valodās, lai uzlabotu piekļūstamību.

Turklāt darba grupa uzskatīja, ka vispārējā apspriešanā ir jāatzīst vietējo un reģionālo iestāžu specifika salīdzinājumā ar citām ieinteresētajām personām. Darba grupa arī uzskatīja, ka jēgpilnāka Savienības iestāžu atgriezeniskā saite veicinātu vietējo un reģionālo iestāžu lielāku līdzdalību. Darba grupa arī ierosina, ka attiecīgā gadījumā būtu jāveic mērķtiecīgāka apspriešanās ar vietējām un reģionālām iestādēm, lai atzītu to īpašo lomu.

Darba grupa arī bija gandarīta par Komisijas plašo sadarbību ar valstu parlamentiem²⁰ un aicināja Komisiju turpināt šo sadarbību ar valstu parlamentiem, vietējām un reģionālajām iestādēm un pilsonisko sabiedrību, izstrādājot politikas dokumentus. Praktisku un ar resursiem saistītu iemeslu dēļ ir maz ticams, ka to varēs izdarīt attiecībā uz visām jaunajām iniciatīvām katru gadu, tāpēc Komisijai būtu jāapsver šīs pieejas izmantošana

tās vissvarīgākajām iniciatīvām. Labs piemērs ir Enerģētikas savienības kārta, kurā Komisija iesaistījās intensīvā dialogā ar valdībām, valstu parlamentiem, Eiropas Parlamentu, sociālajiem partneriem, darījumu aprindu pārstāvjiem un nevalstiskajām organizācijām par Komisijas Enerģētikas savienības stratēģiju. Vēl viens piemērs ir 129 dialogi ar pilsoņiem par Eiropas nākotni, kas norisinājās vairāk nekā 80 pilsētās, dažos no tiem iesaistot valstu parlamentus²¹. Līdzīgi Eiropas Reģionu komiteja līdz 2018. gada decembrim būs sarīkojusi vairāk nekā 200 vietēju pasākumu un dialogu ar pilsoņiem 28 Eiropas valstīs, iesaistot 230 komitejas locekļus un vairāk nekā 30 000 pilsoņus²².

Darba grupa arī aplūkoja divus konkrētus jautājumus, kas saistīti ar Komisijas sadarbību ar vietējām un reģionālajām iestādēm, proti, jautājumu par tās gada darba programmu un jautājumu par dalībvalstu ekonomikas programmu koordināciju ("Eiropas pusgads"). Darba grupa atzīst, ka Komisijas darba programma tiek sagatavota saskaņā ar iestāžu nolīgumos noteiktajiem procesiem un termiņiem. Tas apgrūtina sadarbību ar vietējām un reģionālajām iestādēm. Katru gadu septembrī Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Eiropas Parlamentā saka runu par stāvokli Savienībā. Tā tiek papildināta ar nodomu vēstuli, kas adresēta Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam un Padomes prezidentvalstij. Vēstuli nosūta arī valstu parlamentiem un konsultatīvo komiteju priekšsēdētājiem un publicē tiešsaistē. Tad — parasti oktobrī — publicē Komisijas darba programmu. Darba grupa uzskatīja, ka laikposmā no nodomu vēstules publicēšanas līdz brīdim, kad Komisija pieņem savu darba programmu, vajadzētu būt aktīvākai sadarbībai starp Eiropas Komisiju un valstu parlamentiem un vietējām un reģionālajām iestādēm, lai varētu labāk ņemt vērā to viedokļus.

Dalībvalstu ekonomikas politika Eiropas līmenī tiek koordinēta Eiropas ekonomikas pārvaldības pusgada ietvaros. Darba grupa stingri iesaka dalībvalstīm ievērot Komisijas sniegtos norādījumus par to, kā veicināt lielāku līdzdalību un līdzatbildību konkrētām valstīm adresēto ieteikumu izpildē, ņemot vērā faktu, ka Savienības finanšu programmas arvien biežāk atbalsta dalībvalstu ekonomikas reformas, kam var būt ietekme visos pārvaldes līmeņos konkrētā dalībvalstī. Šajā procesā būtu jāiesaista ne tikai valsts pārvaldes iestādes, bet arī vietējās un reģionālās iestādes, sociālie partneri un pilsoniskā sabiedrība kopumā.

¹⁹ Piemēram, ES pilsētprogramma ir daudzlīmeņu partnerība, kurā ES, dalībvalstis un pilsētas strādā kopā regulējuma, finansējuma un sadarbības uzlabošanai un kura tiek atbalstīta ar Komisijas priekšlikumiem attiecībā uz 2021.–2027. gada Kohēzijas politikas satvaram, lai izveidotu Eiropas pilsētinitiatīvu — jaunu instrumentu pilsētu savstarpējai sadarbībai, kā arī inovācijai un spēju veidošanai visās ES pilsētprogrammas tematiskajās prioritātēs. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3866_lv.htm.

²⁰ Laikposmā no 2014. gada 1. novembra līdz 2018. gada 18. jūnijam komisāri bija devušies 798 vizītēs uz 28 dalībvalstu parlamentiem.

²¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/citizens-dialogues-future-europe_lv.pdf.

²² Līdzīgu atbilžu skaitu Eiropas Reģionu komiteja ir saņēmusi arī ar ES tiešsaistes aptaujas un mobilo telefonu lietotnes "Have your say on Europe" starpniecību. Komitejas priekšsēdētājs 2018. gada rudenī sāks pastāvīga dialoga mehānismu saistībā ar darba grupas ziņojuma īstenošanu.

Darba grupas ceturtais ieteikums

Komisijai kopā ar valstu parlamentiem un Eiropas Reģionu komiteju būtu jāveicina valsts, vietējo un reģionālo iestāžu informētība par iespējām, ko tām sniedz iesaistīšanās politikas veidošanā tās agrīnā posmā.

Komisijai būtu pilnībā jāiesaista vietējās un reģionālās iestādes savos apspriešanās procesos, ņemot vērā to īpašo lomu Savienības tiesību aktu īstenošanā. Tai būtu jāveicina vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalība, atbilstoši izstrādājot aptaujas anketas un nodrošinot lielāku vietējām un reģionālajām iestādēm sniegto atgriezenisko saiti un to viedokļu pamanāmību savos ietekmes novērtējumos, priekšlikumos un atsauksmēs, ko tā nosūta līdztiesīgajiem likumdevējiem.

Dalībvalstīm būtu jāievēro Eiropas Komisijas norādījumi un jāegpillni jāsadarbojas ar vietējām un reģionālajām iestādēm, sagatavojot savas valsts reformu programmas un izstrādājot un ieviešot strukturālas reformas Eiropas pusgada ietvaros, lai uzlabotu līdzatbildību par šādām reformām un to ieviešanu.

Darba grupa uzskata, ka no praktiskā viedokļa var paredzēt turpmāk izklāstītās konkrētās darbības šā ieteikuma izpildei.

- Komisijai būtu jāpārskata savas Labāka regulējuma pamatnostādnes, lai tajās uzsvērtu vietējo un reģionālo iestāžu specifiku, vajadzību rīkot mērķtiecīgas apspriešanās ar vietējām un reģionālajām iestādēm, kad ir skaidrs, ka radīsies būtiska ietekme, kas tās skars, un jo īpaši kad tās pauž bažas savā atgriezeniskajā saitē par Komisijas sākotnējiem ietekmes novērtējumiem (ceļvežiem) un sabiedriskajā apspriešanā.
- Komisijai būtu jānodrošina, ka sabiedriskās apspriešanas aptaujas anketās ir iedaļas, kas īpaši attiecas uz vietējām un reģionālajām iestādēm, lai tām būtu vieglāk sniegt informāciju par tādiem jautājumiem kā īstenošana un ietekme vietējā/reģionālā līmenī.
- Lai veicinātu vietējo un reģionālo iestāžu lielāku atsaucību, Reģionu komitejai un valstu parlamentiem kopā ar Komisiju būtu jāpaaugstina vietējo un reģionālo iestāžu informētības līmenis par esošo apspriešanas un atgriezeniskās saites iespēju izmantošanu, lai sniegtu ieguldījumu politikas veidošanā un īstenošanā.
- Komisijai būtu jāuzlabo pārredzamība un atgriezeniskā saite attiecībā uz to, kā tā izmanto no vietējām un reģionālajām iestādēm saņemto ieguldījumu tām būtisku jautājumu — piemēram, saistībā ar īstenošanu un teritoriālo ietekmi — risināšanā.
- Līdztiesīgajiem likumdevējiem, Eiropas Reģionu komitejai un Komisijai kopā ar tās pārstāvniecībām būtu jāizpēta, kā vislabāk paaugstināt savās attiecīgajās iestādēs informētības līmeni par jautājumiem un problēmām, ar ko saskaras vietējās un reģionālās iestādes. To var panākt, radot vietējo un reģionālo iestāžu darbinieku apmaiņas iespējas, izmantojot dažādus pasākumus un apmācības kursus.
- Reģionu komitejai, valstu un reģionālajiem parlamentiem, ES iestādēm un vietējām un reģionālajām iestādēm būtu jāsadarbības, lai izstrādātu un veicinātu inovatīvas darbības labākai saziņai ar pilsoņiem visā Eiropas Savienībā²³ un veidotu vietējo un reģionālo iestāžu spēju efektīvāk piedalīties politikas veidošanā, piemēram, ar programmai "Erasmus" līdzīgu programmu vietējiem un reģionālajiem politiķiem.
- Dalībvalstīm būtu jānodrošina viss iespējamais, lai sadarbotos ar vietējām un reģionālajām iestādēm, sagatavojot savas valsts reformu programmas un izstrādājot un īstenojot strukturālas reformas, lai tajās atspoguļotu administratīvo un konstitucionālo kārtību, kāda ir katrā dalībvalstī.
- Komisijai būtu jāizvirza mērķis intensīvāk sadarboties — tostarp ar savu pārstāvniecību starpniecību — ar valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm dalībvalstīs atsevišķās un politiski svarīgās iniciatīvās un Eiropas pusgada procesā.

²³ Kā piemēru var minēt Austriju izstrādāto ES vietējo padomnieku (*Europagemeinderäte*) programmu.

3.3.2. Komisijas ietekmes novērtējumi, priekšlikumi un īstenošanas plāni

Komisijas tiesību aktu priekšlikumiem parasti ir pievienots ietekmes novērtējums, kurā ir izpētītas izmaksas un ieguvumi (ietekme), ko rada konkrētas problēmas atrisināšanai paredzēti alternatīvi politikas risinājumi. Ietekmes novērtējumā izvērtē arī subsidiaritāti un proporcionalitāti. Tā kā daudzas politikas iniciatīvas lielā mērā tiek īstenotas vietējā un reģionālā līmenī, darba grupas locekļi ir aicinājuši visos ietekmes novērtējumos un izvērtējumos tajās politikas jomās, kas būtiski skar vietējās un reģionālās iestādes, sistemātiski novērtēt ietekmi vietējā un reģionālā līmenī. Darba grupa atzīmē, ka Komisijas Labāka regulējuma pamatnostādnes ir noteikts, ka ir rūpīgi jāizskata visi iespējamie ietekmes veidi, taču jānovērtē tikai būtiskā ekonomiskā, sociālā ietekme un ietekme uz vidi. Komisijas ietekmes novērtējuma procesā (un tā izvērtējumos) tiek piemērots samērīgas analīzes princips, proti, novērtē to, kas ir svarīgi konkrētajam politikas jautājumam. Tas attiecas uz ietekmi, kas var rasties vietējā un reģionālā līmenī un kas var nebūt būtiska vai svarīga konkrētam priekšlikumam, bet kas būtu jānovērtē, ja tā ir būtiska konkrētai iniciatīvai. Abos gadījumos Eiropas Komisijai savos ietekmes novērtējumos un/vai paskaidrojuma rakstos ir jāpaskaidro, vai tā ir īpaši novērtējusi ietekmi reģionālā un vietējā līmenī vai — ja ietekme nav novērtēta — kāpēc tas nav darīts.

Komisijas mērķis ir arī sagatavot īstenošanas plānus būtiskiem direktīvu priekšlikumiem. Plānus nosūta līdztiesīgajiem

likumdevējiem, un tajos izklāsta darbības, ko Komisija ir paredzējusi, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu labu un efektīvu īstenošanu un piemērošanu. Minētās darbības var ietvert sadarbību ar valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm. Vietējās un reģionālās iestādes bieži ir cieši iesaistītas Savienības tiesību aktu un programmu īstenošanā konkrētā dalībvalstī. To tiešā pieredze ir ļoti noderīga, kad Komisija izvērtē minēto tiesību aktu darbību un vēlas noskaidrot, vai tiesību akti darbojas, kā iecerēts, vai tie nav problemātiski, pārlietu sarežģīti vai rada nevajadzīgas izmaksas.

Lai gan Komisijas Labāka regulējuma pamatnostādnes attiecas uz īstenošanas plānu sagatavošanu, ietekmes novērtējumā netiek sistemātiski aplūkots, kā jaunus vai grozītus tiesību aktus varētu īstenot jo īpaši tie dalībnieki, kas varētu būt atbildīgi par efektīvas īstenošanas nodrošināšanu vietējā un reģionālajā līmenī. Turklāt šādi īstenošanas plāni ir paredzēti galvenokārt valsts iestādēm, kam ir galīgā atbildība par transponēšanas pasākumu sagatavošanu un to pareizu piemērošanu. Lai gan darba grupas viedoklis bija tāds, ka Komisijas īstenošanas plānus var būtiski uzlabot, tā uzskatīja, ka daudzos gadījumos labu valsts īstenošanas plānu sagatavošanai, iesaistot vietējās un reģionālās iestādes, varētu būt lielāka pievienotā vērtība.

Darba grupas piektais ieteikums

Komisijai būtu jānodrošina, ka tās ietekmes novērtējumos un izvērtējumos sistemātiski ņem vērā teritoriālo ietekmi un to novērtē, ja tā ir būtiska vietējām un reģionālajām iestādēm. Vietējām un reģionālajām iestādēm būtu jāpalīdz apzināt šādu iespējamo ietekmi savās atbildēs uz apspriešanu un atgriezeniskajā saitē par ceļvežiem.

Komisijai būtu attiecīgi jāpārskata savas Labāka regulējuma pamatnostādnes un rīkkopa un jāpievēršas jautājumiem, kas ir saistīti ar tiesību aktu īstenošanu un to ES pievienoto vērtību, un jānodrošina savu subsidiaritātes, proporcionalitātes un attiecīgās teritoriālās ietekmes novērtējumu lielāka pārredzamība savos priekšlikumos un tiem pievienotajos paskaidrojuma rakstos.

Iepriekš izklāstītais ieteikums jāskata kontekstā ar darba grupas ieteikumiem par vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalību politikas veidošanā un īstenošanā, jo šie jautājumi ir cieši saistīti. Konkrēti runājot, darba grupa uzskata, ka turpmāk izklāstītās darbības var palīdzēt izpildīt šo ieteikumu.

- Komisijai paskaidrojuma rakstā, ko pievieno katram tiesību akta priekšlikumam, būtu jāiekļauj vairāk ietekmes novērtējuma elementu par teritoriālo ietekmi, subsidiaritāti (tostarp ES pievienoto vērtību) un proporcionalitāti, lai palielinātu novērtējumu pamanāmību. (Paskaidrojuma raksts atšķirībā no ietekmes novērtējuma ir pieejams visās oficiālajās valodās).
- Reģionu komitejai būtu jāatbalsta vietējās un reģionālās iestādes, lai tās sistemātiskāk reaģētu uz ceļvežiem, sākotnējiem ietekmes novērtējumiem un apspriešanu, tādējādi ļaujot apkopot un Komisijas ietekmes novērtējumos un izvērtējumos izmantot pierādījumus par konkrētas iniciatīvas teritoriālo ietekmi vietējā un reģionālā mērogā.
- Komisijai savos ietekmes novērtējumos un izvērtējumos būtu jānovērtē teritoriālā ietekme, ja tā var būt būtiska vietējām un reģionālajām iestādēm, kurām, savukārt, būtu jāpalīdz apzināt šādu ietekmi savās atbildēs uz apspriešanu un atgriezeniskajā saitē par ceļvežiem.
- Tā kā Komisijas īstenošanas plānos, visticamāk, nebūs pietiekami ņemta vērā vietējā un reģionālā dimensija, valsts pārvaldes iestādēm un vietējām un reģionālajām iestādēm būtu jāsadarbības valsts īstenošanas plānu sagatavošanā. Ja ņem vērā vietējo un reģionālo iestāžu pieredzi, tas rada acīmredzamas priekšrocības valsts līmenī. Veidi, kā to panākt, katrā dalībvalstī atšķirsies, jo atšķiras to administratīvās un konstitucionālās struktūras.

3.4. Likumdošanas procedūra

Darba grupa ievēroja, ka pastāv plaši izplatīts uzskats, ka likumdošanas procedūrā nenotiek sistemātiska subsidiaritātes un proporcionalitātes apspriešana attiecībā uz priekšlikumiem. Piemēram, ir skaidrs, ka tas, cik lielā mērā valstu delegācijas Padomē apspriež tiesību aktus ar valstu parlamentu pārstāvjiem vai vietējām un reģionālajām iestādēm no savas dalībvalsts, ievērojami atšķiras. Eiropas Parlamenta gadījumā darba grupa atzina, ka tas periodiski ziņo par subsidiaritātes principa piemērošanu, atbildot uz Komisijas gada ziņojumiem. Tā Izpētes dienests Komisijas ietekmes novērtējumus sistemātiski novērtē ziņojumā, ko dara pieejamu attiecīgajai Parlamenta komitejai un publicē tiešsaistē. Parlamenta Izpētes dienests arī veic un publicē pats savus ietekmes novērtējumus par ierobežota skaita būtiskiem grozījumiem. Principā šis darbs var aptvert subsidiaritāti un proporcionalitāti.

Komisijas ietekmes novērtējumi arvien biežāk tiek apspriesti arī Eiropas Parlamentā un Padomē katras likumdošanas procedūras sākumā. Komisija arī abām iestādēm dara pieejamus ieinteresēto personu viedokļus, kas apkopoti astoņās nedēļās pēc tās priekšlikumu pieņemšanas. Šī atgriezeniskā saite var aptvert ar subsidiaritāti un proporcionalitāti saistītus jautājumus, kā arī ietekmi, kas ir būtiska vietējam un reģionālajam līmenim.

Tomēr darba grupa apzinās, ka Eiropas Parlaments un Padome tiesību aktu apspriešanas gaitā bieži veic būtiskas izmaiņas Komisijas priekšlikumā. Šādām izmaiņām var būt būtiska ietekme vietējā un reģionālajā līmenī, tās var būt mazāk samērīgas un mazāk vēlamas no subsidiaritātes viedokļa, un tās var arī radīt problēmas vietējām un reģionālajām iestādēm, kurām tās būs jāīsteno. Lai gan Eiropas Parlaments var uzdot veikt pētījumus un

uzklausišanu, un tā komiteju apspriedes ir pieejamas sabiedrībai un tiek straumētas tīmeklī, galvenās apspriedes, kas notiek starp Padomi un Eiropas Parlamentu likumdošanas procedūras laikā ("trialogi"), nav pieejamas plašai sabiedrībai, tāpēc informācija par sarunām nav viegli pieejama valstu/reģionālajiem parlamentiem un vietējām un reģionālajām iestādēm.

Darba grupa uzskata, ka līdztiesīgajiem likumdevējiem likumdošanas procedūras laikā būtu vairāk jāņem vērā vietējo un reģionālo iestāžu pamatotās bažas, jo tādējādi varētu sasniegt labākus rezultātus un panākt efektīvāku īstenošanu vietējā un reģionālā līmenī. Likumdošanas procedūras ir noteiktas Līgumā, tāpēc tās var pārskatīt tikai, ieviešot izmaiņas Līgumā. Tas būtu "novēlotās kartiņas" gadījums attiecībā uz subsidiaritāti, ko darba grupa apsvēra, proti, oficiāla subsidiaritātes pārbaude likumdošanas procesa beigās. Tāpēc darba grupa apsvēra praktiskākus īstermiņa priekšlikumus par to, kā labāk iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes bez vajadzības veikt izmaiņas Līgumā, kurus, iespējams, varētu iekļaut kādā no nākamajām leģislāciju nolīguma par labāku likumdošanas procesu pārskatītajām versijām. Darba grupa arī atzinīgi novērtēja neseno judikatūru²⁴ par piekļuvi dokumentiem, ko apspriež dialogos, noteikumus par pārredzamību, kas iekļauti leģislāciju nolīgumā par labāku likumdošanas procesu (tostarp jaunas datubāzes izstrādi, lai uzlabotu likumdošanas procedūras izsekojamību), un Eiropas ombuda secinājumus par dialogu pārredzamību²⁵. Darba grupa atzinīgi novērtētu, ja līdztiesīgie likumdevēji nevilcinoties veiktu turpmākus pasākumus saistībā ar šiem jautājumiem, jo tas būtu labs sākums, palīdzot veicināt vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā.

²⁴ Lieta T-540/15, *De Capitani / Parlaments*; <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30ddfb6ef4af4df246c6a5689c7889c65e8f.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyNchb0?text=&docid=200551&pageIndex=0&doclang=LV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=100299>.

²⁵ <https://www.ombudsman.europa.eu/press/release.faces/lv/69214/html.bookmark>.

Darba grupas sestais ieteikums

Eiropas Parlamentam un Padomei savās apspriedēs būtu konsekventi jāizmanto subsidiaritātes novērtējuma tabula, lai veicinātu labākas informētības kultūru attiecībā uz vietējām un reģionālajām iestādēm būtiskiem jautājumiem.

Komisijai būtu īpaši jāvērs līdztiesīgo likumdevēju uzmanība uz visiem viedokļiem, ko tā saņem no vietējām un reģionālajām iestādēm pārbaudes periodā pēc tās priekšlikumu pieņemšanas.

Dalībvalstu valdībām un valstu parlamentiem būtu jāaicina, lai vietējās un reģionālās iestādes dara zināmus savus viedokļus un pieredzi likumdošanas procedūras sākumā. Darba grupa aicina ES līdztiesīgos likumdevējus apsvērt iespēju pieaicināt to sanāsmēs vietējo un reģionālo iestāžu pārstāvjus vai rīkot uzklaušīšanu un pasākumus, ja tas ir atbilstoši.

Darba grupa uzskata, ka no praktiskā viedokļa šo ieteikumu var īstenot, veicot turpmāk izklāstītās darbības.

- Līdztiesīgajiem likumdevējiem būtu jāaicina vietējo un reģionālo iestāžu pārstāvji darīt zināmus to viedokļus Komitejas sanāsmēs un darba grupu sanāsmēs Eiropas Parlamentā un Padomē, ja tas ir atbilstoši un būtiski attiecībā uz konkrēto priekšlikumu.
- Līdztiesīgajiem likumdevējiem būtu jārīko uzklaušīšana un ekspertu sanāksmes ar vietējo un reģionālo iestāžu piedalīšanos, ja tas ir atbilstoši un būtiski attiecībā uz konkrētu likumdošanas procedūru.
- Komisijai viedokļi, ko tā saņem no vietējām un reģionālajām iestādēm, būtu īpaši jāuzsver ziņojumā par ierēģosēto personu atgriezenisko saiti, kuru Komisija nosūta līdztiesīgajiem likumdevējiem par tās priekšlikumiem.

Darba grupas septītais ieteikums

Reģionālajiem un valstu parlamentiem būtu jāizpēta, kā efektīvāk sasaistīt to informācijas apmaiņas platformas (REGPEX un IPEX²⁶), lai nodrošinātu, ka likumdošanas procedūrā un subsidiaritātes kontroles mehānismā tiek labāk atspoguļotas to bažas.

Darba grupa uzskata, ka šo ieteikumu var izpildīt, veicot turpmāk izklāstītās darbības.

- Valstu parlamentiem, reģionālajiem parlamentiem un Reģionu komitejai būtu jāuzlabo sava saziņa, piemēram, izpētot, kā labāk izmantot un efektīvāk sasaistīt to IT platformas informācijas apmaiņai starp valstu un reģionālajiem parlamentiem.
- Valstu parlamentiem savu pamatoto atzinumu sagatavošanā būtu pienācīgi jāapsprīžas ar reģionālajiem parlamentiem.
- Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai būtu intensīvāk jāstrādā, lai izveidotu starpiestāžu datubāzi, kas ļautu labāk izsekot likumdošanas procesu, nolūkā uzlabot likumdošanas procedūras pārredzamību atbilstoši iestāžu nolīgumam par labāku likumdošanas procesu.
- Nākotnē pārskatot iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu, būtu jāapsver, kā veicināt informācijas un dokumentu izplatīšanu visām konkrētā likumdošanas procedūrā iesaistītajām struktūrām un nodrošināt atbilstošu subsidiaritātes un proporcionalitātes uzraudzību visā likumdošanas procedūrā.

²⁶ ES platforma informācijas apmaiņai starp parlamentiem: <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/home/home.do>.

3.5. Efektīvāka darbība

Šī iedaļa attiecas uz darba grupas pilnvaru b) uzdevumu. Kā norādīts 2. iedaļā iepriekš, darba grupa pilnībā atzina vajadzību Savienībai darīt vairāk tajās jomās, kurās rodas jaunas problēmas, piemēram, drošības, aizsardzības un migrācijas jomā, un vajadzību Savienībai aktīvāk darboties pašreizējās rīcības jomās, piemēram, klimata pārmaiņu un inovāciju jomā. Ņemot vērā, ka viss šis darbs ir jā dara ar ierobežotiem resursiem, darba grupa uzskatīja, ka ir skaidra vajadzība Eiropas līmenī pārdomāt, kā noteikt darbību prioritātes un kā pieejamos resursus izmantot efektīvāk. Tomēr, izskatījusi šo jautājumu, darba grupa nonāca pie secinājuma, ka ES pievienotā vērtība ir visās jomās, kurās ES aktīvi darbojas, tāpēc tā nenorādīja kompetences vai politikas jomas, kas būtu pilnībā vai daļēji pavisam jādeleģē atpakaļ dalībvalstīm. Tāpēc darba grupa neuzskata, ka šis Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni paredzētā 4. scenārija aspekts ir visatbilstošākais veids, kā virzīties uz priekšu.

3.5.1. Spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšana un uzlabošana

Iepriekšējās iedaļās izklāstītajam jaunajam darbības veidam būtu jāpalīdz nodrošināt ne tikai to, ka tiesību akti tiek labāk izstrādāti, bet arī to, ka spēkā esošajā Savienības tiesību aktu kopumā tiek ievērots subsidiaritātes un proporcionalitātes princips un atbilstošais leģislatīvās komplicētības un vietējo un reģionālo iestāžu rīcības brīvības līmenis. Darba grupa uzsver vajadzību periodiski izvērtēt Savienības tiesību aktus attiecībā uz šiem jautājumiem un vajadzības gadījumā ieviest izmaiņas atbilstoši labāka regulējuma principiem.

Darba grupa atzīst, ka direktīvas principā sniedz dalībvalstīm lielāku elastīgumu attiecībā uz līdzekļiem, kas izmantojami, lai sasniegtu tiesību aktu mērķus. Savās apspriedēs darba grupa neizcēla nevienu tiesību instrumentu kā vēlamāku par citiem instrumentiem, tomēr atzīmēja, ka direktīvas un regulas ir mainījušās tiktāl, ka būtībā tās ir kļuvušas diezgan līdzīgas. Darba grupā notika interesanta viedokļu apmaiņa par iemesliem, kāpēc tā ir noticis, starp kuriem bija minēta ierobežotā uzticēšanās dalībvalstu starpā un starp dalībvalstīm un Savienības iestādēm attiecībā uz to, vai tiesību akti tiks īstenoti pietiekami augstā līmenī. Šis uzticēšanās trūkums var paaugstināt detalizācijas un preskriptīvisma pakāpi Savienības tiesību aktos (direktīvās). Šis uzticēšanās trūkums arī vājina valsts tiesību aktu "savstarpējās atzīšanas" efektivitāti. Tomēr darba grupa arī atzīst, ka šajā ziņā pastāv svarīgi kompromisi. Lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu ievērošanu un radītu vienlīdzīgas konkurences apstākļus iekšējā tirgū, var būt nepieciešams pieņemt preskriptīvākus tiesību aktus, kas ierobežo vietējo un reģionālo iestāžu un uzņēmumu elastīgumu.

Tāpēc jebkurām izmaiņām spēkā esošajos tiesību aktos attiecībā uz leģislatīvo komplicētību vajadzētu būt rūpīgi izvērtētām un īstenotām saskaņā ar labāka regulējuma principiem, sākot ar izvērtējumu, kas balstīts uz plašu pierādījumu vākšanu un apspriešanos ar dalībniekiem, kurus tas skar visvairāk, lai apzinātu, ko būtu lietderīgi mainīt. Darba grupa uzskatīja, ka galvenais ir zināt, cik labi tiesību akti darbojas praksē un kādas ir ar tiesību

Tomēr darba grupa ir pārliecināta, ka iepriekš izklāstītais jaunais darbības veids, iespējams, ļautu Savienībai efektīvāk izmantot tās resursus. Tas palīdzētu nodrošināt, ka jaunos tiesību aktos tiek ievērots subsidiaritātes princips un proporcionalitātes princips, ka tiesību akti nav pārlietu komplicēti²⁷ un ka tie nodrošina pietiekamu elastīgumu vietējām, reģionālajām un valsts iestādēm. Tam būtu jāpalīdz palielināt tiesību aktu īstenošanas efektivitāti un racionalitāti, lai nodrošinātu, ka tiesību akti praksē sniedz tās priekšrocības, kādas ar tiem iecerēts gūt. Darba grupa arī aplūkoja vēl divus citus efektivitātes palielināšanas aspektus. Tie ir šādi:

- spēkā esošo Savienības tiesību aktu izvērtēšana un uzlabošana no subsidiaritātes, proporcionalitātes, leģislatīvās komplicētības un vietējo un reģionālo iestāžu lomas viedokļa;
- intensīvāks darbs, lai efektīvi īstenotu pašreizējo tiesību aktu kopumu.

aktiem saistītās izmaksas un ieguvumi, un tāpēc būtiski ir valsts, reģionālo un vietējo iestāžu viedokļi. Darba grupa uzskata, ka Komisijai ir stabila pieredze *REFIT* programmas un platformas izmantošanā, lai katrā individuālā gadījumā, ņemot vērā no visvairāk skartajiem dalībniekiem saņemto ieguldījumu, apzinātu, kurus tiesību aktus var vienkāršot vai uzlabot un kur var mazināt nevajadzīgu slogu. Tāpēc tā iesaka Komisijai izmantot šo pieredzi kā pamatu, lai turpinātu tiesību aktu izvērtēšanu no subsidiaritātes un normatīvās komplicētības viedokļa.

Darba grupas locekļi sniedza vairākus ierosinājumus par šādiem izvērtējumiem, pamatojoties uz viņu pašu novērtējumiem un saziņu ar ieinteresētajām personām, un darba grupa arī saņēma vairākus ieteikumus no dažādām struktūrām un privātpersonām, kas norādīja tiesību aktus un tiesību aktu priekšlikumus, kurus tās uzskata par problemātiskiem no subsidiaritātes (pievienotās vērtības), proporcionalitātes, leģislatīvās komplicētības vai to īstenošanā vietējām un reģionālajām iestādēm atvēlētās elastīguma pakāpes viedokļa. Minētie ierosinājumi un ieteikumi ir apkopoti VI pielikumā un ir pieejami darba grupas tīmekļa vietnē²⁸. Ņemot vērā priekšlikumu skaitu un tajos pausto bažu (no kurām dažas var nebūt tieši saistītas ar subsidiaritāti) dažādību, darba grupa nevarēja novērtēt dažādos ierosinājumus pēc to būtības. Tāpēc tā nolēma tos īpaši izcelt, aizsākot dziļākas pārdomas par to, kurus tiesību aktus varētu būt lietderīgi šādi izvērtēt.

Šajā kontekstā darba grupa atzīmēja divus papildu apsvērumus. Pirmkārt, labu izvērtējumu sagatavošana ir sarežģīts uzdevums, kura veikšanai ir vajadzīgi detalizēti dati, bet šādu datu bieži nav vai tie nav apkopoti un tāpēc nav pieejami Komisijai. Darba grupa ņem vērā iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu pausto Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas apņemšanos apsvērt iespēju katrā jaunajā pamataktā iekļaut noteikumus par tiesību aktu darbības uzraudzību un izvērtēšanu, lai palīdzētu nodrošināt, ka tiek darīti pieejami nepieciešamie dati. Darba grupa ņem vērā, ka Komisija jau iekļauj šādus noteikumus savos priekšlikumos.

²⁷ Tiesību aktu kontekstā "komplicētība" ir saistīta ar to, ka ir pietiekami noteikt principus un mērķus, salīdzinājumā ar vajadzību izklāstīt detalizētas tehniskas norādes par to, kā mērķi ir jāsasniegt, kas var ietekmēt valsts, reģionālo un vietējo iestāžu rīcības brīvības pakāpi tiesību aktu īstenošanā (sk. profesora Dugana dokumentu, kas iesniegts darba grupas 2018. gada 15. marta sanāksmē): https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/dougan-notes-for-task-force-march-2018_en.pdf.

²⁸ To vidū ir dokumenti, kas saņemti no 1) darba grupas locekļiem, kuri pārstāv Eiropas Reģionu komiteju (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/subsidiarity-task-force-cor-members-contribution-for-tf-meeting-on-27-april-2018_en.pdf), un no Dr. Lopatkas (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sg-2018-00573_en_0.pdf).

Otrkārt, vairāki darba grupas locekļi arī sniedza ierosinājumus par to, kā varētu izstrādāt nākamās daudzgadu finanšu shēmas programmas un jo īpaši Savienības kohēzijas politikas programmas, lai ņemtu vērā darba grupas aplūkotos jautājumus²⁹, tostarp tiesību aktu sarežģītības jautājumu³⁰. Šīs idejas

tika nodotas komisāriem, kuri atbild par minētajām finanšu programmām, ko Komisija pieņēma, pirms darba grupa bija pabeigusi savu ziņojumu. Darba grupa ņem vērā, ka vairākas no šīm idejām patlaban ir atspoguļotas Komisijas priekšlikumos.

Darba grupas astotais ieteikums

Komisijai būtu jāizstrādā mehānisms tiesību aktu apzināšanai un izvērtēšanai no subsidiaritātes, proporcionalitātes, vienkāršošanas, leģislatīvās komplikētības un vietējo un reģionālo iestāžu lomas viedokļa. Šim nolūkam par pamatu varētu izmantot *REFIT* programmu un platformu.

Veicot ES tiesību aktu uzraudzību un izvērtēšanu, parasti būtu pilnībā jāņem vērā vietējo un reģionālo iestāžu un to tīklu pieredze. Reģionu komitejai būtu jāievieš jauns reģionālo centru izmēģinājuma tīkls politikas īstenošanas pārskatīšanas atbalstam.

Darba grupa uzskata, ka no praktiskā viedokļa var paredzēt turpmāk izklāstītās konkrētās darbības minētā ieteikuma izpildes atbalstam.

- Komisijas *REFIT* programma un platforma būtu jāpielāgo pieejas un struktūras ziņā, lai to varētu izmantot spēkā esošo tiesību aktu pārskatīšanai no subsidiaritātes, proporcionalitātes, leģislatīvās komplikētības un vietējo un reģionālo iestāžu lomas viedokļa.
- Notiekošajā Komisijas procesā, kurā tā izvērtē tiesību aktus atbilstoši savai labāka regulējuma politikai, būtu jāaplūko subsidiaritātes, proporcionalitātes un leģislatīvās komplikētības jautājumi, ņemot vērā ierosinājumus, ko snieguši darba grupas locekļi, un ierosinājumus, kas saņemti no ieinteresētajām personām.
- Reģionu komitejai būtu jāsāk jauna reģionālo centru tīkla izmēģinājuma projekts, lai apkopotu un sistemātiski novirzītu viedokļus un faktu informāciju par tiesību aktu īstenošanu. Darba grupa ir pārliecināta, ka šī ir noderīga iniciatīva, ar kuru varētu novērst pašreizējo datu iztrūkumu un uzlabot tiesību aktu izvērtēšanu.
- Darba grupa uzskata, ka tad, kad izmēģinājuma posms būs pabeigts, Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai būtu jāapsver iespēja atbalstīt tīklu kopā ar Reģionu komiteju, ja izmēģinājuma projekta rezultāti būs pozitīvi.
- Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai būtu jānodrošina leģislatīvo nolīgumu par labāku likumdošanas procesu 22. un 23. punkta efektīva īstenošana, lai nodrošinātu tiesību aktu piemērošanas pietiekamu uzraudzību, kas var veicināt izvērtējumu kvalitātes uzlabošanu.
- Komisijai un līdztiesīgajiem likumdevējiem būtu jānodrošina, ka tad, ja par atbilstošu likumdošanas instrumentu tiek izvēlētas direktīvas, tiek pietiekami ņemta vērā vajadzība nodrošināt valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm elastīgumu attiecībā uz direktīvu īstenošanu.
- Nākotnē pārskatot leģislatīvo nolīgumu par labāku likumdošanas procesu, būtu jāapsver, kā Savienības tiesību aktos atspoguļot daudzlīmeņu pārvaldības principu.

²⁹ Sk. dokumentu, ko darba grupas locekļi no Eiropas Reģionu komitejas iesniedza darba grupas 27. aprīļa sanāksmei par kohēzijas politikas reformu, un šādus ieteikumus, kas saņemti no Potsdamas Institūta: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/lf_nkr-gutachten_vollzugsorientierte_gesetzgebung_de_0.pdf; Bavārijas pavalsts: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/positions-papier-subsidiaritat-bayern-englisch_en.pdf un Bādenes-Virtembergas pavalsts: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/baden-wuertember_de.pdf.

³⁰ <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/cor-contribution-on-the-simplification-cohesion-funds.pdf>.

3.5.2. Lielākas uzmanības pievēršana labākiem īstenošanas tiesību aktiem

Darba grupa ņēma vērā, ka daudzās politikas jomās šobrīd pastāv visaptverošs Savienības tiesību aktu kopums un ka galvenais uzdevums ir nodrošināt šo tiesību aktu efektīvu īstenošanu, nodrošinot to izpildi un veicot citus pasākumus. Darba grupa ņem vērā vajadzību pēc pastāvīgas koordinācijas ES līmenī, tomēr tā norāda, ka vajadzība papildināt pašreizējo tiesību aktu kopumu ir ierobežota. Tas ļautu Savienībai efektīvāk izmantot tās resursus, risinot problēmas, kas pilsoņus skar visvairāk, un vienlaikus ievērojot Savienībai piešķirtās kompetences un subsidiaritātes principu, proporcionalitātes principu un daudzlīmeņu pārvaldības principu, kā arī šajā ziņojumā izklāstīto jauno darbības veidu. Tika arī norādīts, ka Komisijai būtu rūpīgi jāapsver pievienotā vērtība, ko rada nesaistošu dokumentu publicēšana ārpus tās likumdošanas darbībām. Darba grupa ņēma vērā arī deleģēto

aktu un īstenošanas aktu pieaugošā skaita negatīvo ietekmi uz leģislatīvo komplicētību un vietējām un reģionālajām iestādēm atvēlēto elastīgumu. Darba grupa atzina šādu aktu noderīgumu Savienības tiesību aktu efektīvai īstenošanai, tomēr tā atzīmē valstu parlamentu un vietējo un reģionālo iestāžu paustās bažas par to, ka šādi akti var radīt problēmas, jo tiem var būt tieša ietekme uz minētajiem parlamentiem un iestādēm, arī ņemot vērā, ka uz tiem neattiecas Līgumu 2. protokolā noteiktais oficiālās subsidiaritātes kontroles mehānisms. Darba grupas locekļi uzskatīja, ka līdztiesīgajiem likumdevējiem un Eiropas Komisijai minētie akti būtu jāizmanto retāk. Tomēr visas ieinteresētās personas ar Komisijas tīmekļa vietnes starpniecību var izteikt piezīmes par deleģēto aktu un īstenošanas aktu projektiem, pirms to izstrāde tiek pabeigta.

Darba grupas devītais ieteikums

Nākamajam Komisijas sastāvam kopā ar Eiropas Parlamentu un Padomi būtu jāpārdomā, kā no jauna līdzsvarot savu darbu dažās politikas jomās, lai palielinātu īstenošanas efektivitāti, tā vietā, lai ierosinātu jaunus tiesību aktus jomās, kurās pašreizējais tiesību aktu kopums ir pietiekami attīstīts un/vai nesen ir būtiski pārskatīts.

Konkrēti runājot, darba grupa uzskata, ka šo ieteikumu var palīdzēt izpildīt turpmāk izklāstītās darbības.

- Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai atbilstoši Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 5. punktam būtu jāapmainās ar viedokļiem un jāvienojas par mērķtiecīgu daudzgadu programmu, kurā būtu atspoguļots šis ieteikums un vispārīgi darba grupas ziņojums par subsidiaritāti un proporcionalitāti. Piemēram, būtu jāliek lielāks uzsvars uz tiesību aktu īstenošanu tādās jomās kā vienotais tirgus, nodokļi, finanšu pakalpojumi, vide, transports, plašsaziņas līdzekļi/IKT, izglītība un tūrisms.
- Līdztiesīgajiem likumdevējiem un Eiropas Komisijai būtu jāpievērš lielāka uzmanība deleģēto aktu un īstenošanas aktu apjomam attiecībā pret leģislatīvo komplicētību, savukārt valstu parlamentiem un reģionālajām un vietējām iestādēm būtu labāk jāizmanto iespējas izteikt savas bažas par aktu projektiem atgriezeniskajai saitei paredzētajā četrus nedēļu periodā.

I pielikums Darba grupas locekļi

Sākotnēji bija paredzēts, ka darba grupas sastāvā būs priekšsēdētājs un deviņi locekļi. Tomēr Eiropas Parlaments nepiedalījās, un Komisijas priekšsēdētājs Junkers iecēla tikai sešus darba grupas locekļus³¹, lai gan Eiropas Parlamentam visā darba grupas pilnvaru termiņā bija iespēja pievienoties.

Franss TIMMERMANS (Nīderlande)	Darba grupas priekšsēdētājs un Eiropas Komisijas priekšsēdētāja pirmais vietnieks labāka regulējuma, iestāžu attiecību, tiesiskuma un Pamattiesību hartas jautājumos.
Fransuā DEKOSTĒRS (Francija)	Reģionu komitejas loceklis, Ziemeļfrancijas–Padekalē Reģionālās padomes priekšsēdētāja vietnieks un Sentomēras (Francija) mērs. Viņš ir Reģionu komitejas politiskās grupas “Liberāļu un demokrātu alianse Eiropai” priekšsēdētāja vietnieks.
Karls Haincs LAMBERCS (Beļģija)	Reģionu komitejas priekšsēdētājs kopš 2017. gada jūlija un tās bijušais priekšsēdētāja pirmais vietnieks. Viņš ir arī Beļģijas Senāta loceklis, kurš pārstāv Beļģijas vācu valodā runājošo kopienas.
Rainholds LOPATKA (Austrija)	Austrijas parlamenta Nacionālās padomes ES lietu pastāvīgās apakškomitejas priekšsēdētājs. Iepriekš bijis Austrijas Tautas partijas parlamentārās grupas vadītājs, kā arī valsts sekretārs Federālajā finanšu ministrijā un vēlāk Federālajā Eiropas un starptautisko lietu ministrijā.
Mihaels ŠNAIDERS (Vācija)	Reģionu komitejas loceklis un valsts sekretārs, Saksijas-Anhaltes federālās zemes pārstāvis Federālajā valdībā. Viņš ir Reģionu komitejas politiskās grupas “Eiropas Tautas partija” (<i>PPE</i>) priekšsēdētājs.
Kristians VIGENINS (Bulgārija)	Bulgārijas Republikas Nacionālās asamblejas Eiropas lietu un Eiropas fondu pārraudzības komitejas priekšsēdētājs un Bulgārijas Sociālistiskās partijas biedrs. Viņš ir arī bijušais Bulgārijas ārlietu ministrs un bijušais Eiropas Parlamenta deputāts.
Tomass VITSUTS (Igaunija)	Igaunijas Centra partijas biedrs un Igaunijas parlamenta (<i>Riigikogu</i>) Eiropas Savienības lietu komitejas priekšsēdētājs. Viņš ir arī Tallinas pilsētas Domes priekšsēdētājs kopš 2005. gada un bijušais Reģionu komitejas loceklis.

³¹ C(2018) 406. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/task-force-members-appointment-c-2018-406_en.pdf.

II pielikums Darba grupas darbība un ieinteresēto personu ieguldījums

1. Kā darba grupa strādāja

Darba grupa vienotās par savām darba metodēm³² savā pirmajā sanāksmē 2018. gada 25. janvārī. Tā ir tikusies kopumā septiņas reizes, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar visiem trīs priekšsēdētāja Ž. K. Junkera noteiktajiem uzdevumiem. Apspriedes notika, pamatojoties uz dokumentiem, ko bija sagatavojis darba grupas sekretariāts un darba grupas locekļi. Visi darba kārtības dokumenti, protokoli un apspriežu dokumenti ir pieejami darba grupas tīmekļa vietnē³³. Tādējādi visām ieinteresētajām personām ir bijusi iespēja vienmēr būt informētām par darba grupas darbu un sniegt atgriezenisko saiti tieši ar tīmekļa vietnes starpniecību vai rakstveidā ar priekšsēdētāja pirmā vietnieka vai darba grupas locekļu starpniecību.

Darba grupas locekļi arī īstenoja vairākus iesaistīšanas pasākumus, lai pastāvīgi informētu ieinteresētās personas un aicinātu tās sniegt savu ieguldījumu darba grupas darbā. Priekšsēdētājs piedalījās Juridiskās komitejas un Konstitucionālo jautājumu komitejas sanāksmē Eiropas Parlamentā attiecīgi 23. aprīlī un 20. jūnijā, kā arī Eiropas lietu komiteju konferences plenārsēdē 19. jūnijā. Uzklaušīšanu, kurā piedalījās darba grupas locekļi, organizēja arī Eiropas Reģionu komiteja 2018. gada 28. maijā.

Eiropas Reģionu komiteja 2018. gada februārī sāka plašu apspriešanos ar vairāk nekā 2500 reģionālajām un vietējām ieinteresētajām personām (tostarp reģionālajiem partneriem un valdībām, valsts vietējo iestāžu asociācijām, vietējām iestādēm un Reģionu komitejas valstu delegācijām)³⁴, un apspriešanās sākotnējie rezultāti tika darīti zināmi darba grupai tās otrajā sanāksmē 2018. gada 23. februārī. Reģionu komiteja arī apspriedās ar savu Subsidiaritātes ekspertu grupu par darba

grupas pilnvaru a) uzdevumu un jo īpaši par subsidiaritātes novērtējuma tabulu, un šīs apspriešanās rezultāti tika iekļauti ieteikumā, ko Eiropas Reģionu komitejas locekļi sniedza darba grupas trešajā sanāksmē 2018. gada 15. martā.

Dr. Lopatka piedalījās trīs pasākumos — konferencē "Eiropiešu sarunas par Savienības nākotni" Hāgā, Nīderlandē, 2018. gada 16. un 17. aprīlī, pasākumā "Eiropas politika" Bernē, Šveicē, 2018. gada 25. aprīlī, un īpašajā žurnālistu īssaietā "Aktuālie ES temati" Austrijas Ekonomikas kamerā, Vīnē, Austrijā, 2018. gada 15. maijā.

K. Vigenins izveidoja iestāžu darba grupu, kuras sastāvā bija ES tiesību eksperti no Ārlietu ministrijas un Ministru padomes. K. Vigenins kā COSAC priekšsēdētājs no 2018. gada janvāra līdz jūnijam vadīja COSAC darba grupu, kas tika izveidota, lai veicinātu regulāras un vispusīgas apspriedes saistībā ar darba grupas darbu. Grupa rīkoja sanāksmi vienu reizi 2018. gada 26. martā. Pēc šīs sanāksmes vairāki valstu parlamentu iesniedza rakstiskus ieteikumus, kas ir pieejami tiešsaistē³⁵. K. Vigenins arī vadīja COSAC plenārsēdi 2018. gada 17.–19. jūnijā Sofijā³⁶. Plenārsēdes laikā valstu parlamentu delegācijas un Eiropas Parlaments vienprātīgi pieņēma LIX COSAC ieteikumus. T. Vitsuts un Dr. Lopatka piedalījās visos ar COSAC saistītajos pasākumos kā prezidentūras trijotnes locekļi.

Darba grupa arī aicināja Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētāju Kūnu Lēnartsu un profesoru Maiklu Duganu (*Michael Dougan*) (no Liverpūles Universitātes Apvienotajā Karalistē) uz savu sanāksmi 15. martā saistībā ar apspriedi par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu iestāžu darbā.

³² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/working-methods-taskforce-subsidiarity_en.pdf.

³³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_lv.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/TaskForceSubsidiarity>.

³⁵ <http://www.cosac.eu/59-bulgaria-2018/cosac-working-group-26-march-2018/>.

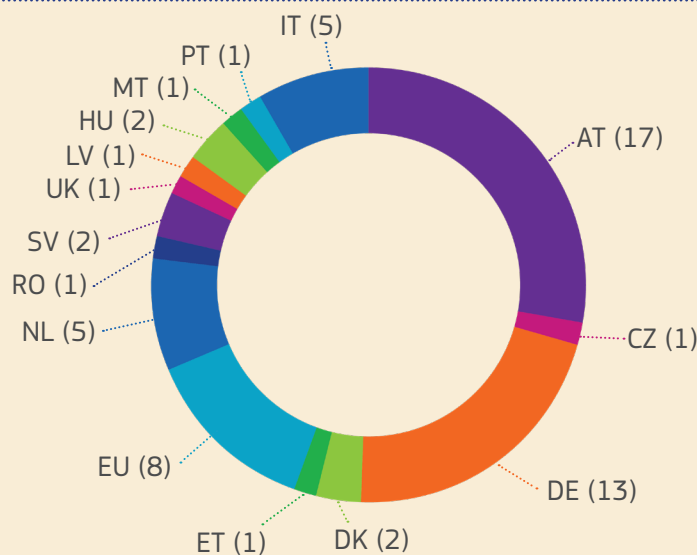
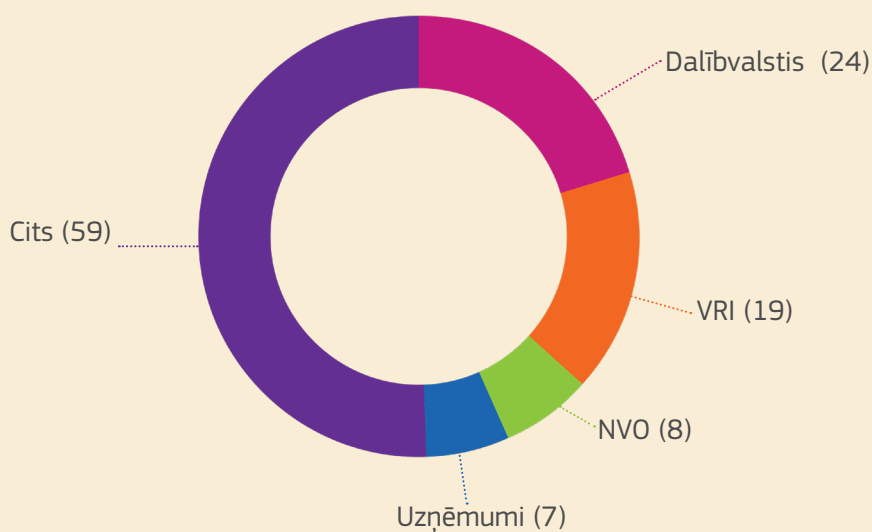
³⁶ <http://www.cosac.eu/59-bulgaria-2018/>.

2. Darba grupas saņemtā ieguldījuma pārskats

Darba grupa aicināja pilsonisko sabiedrību sniegt savu ieguldījumu ar darba grupas tīmekļa vietnes vai priekšsēdētāja starpniecību. Darba grupa saņēma kopumā 117 attiecīgus ieteikumus ar savas tīmekļa vietnes starpniecību un 10 ieteikumus, kas bija adresēti darba grupas priekšsēdētājam vai Komisijas priekšsēdētājam

Junkeram. Saņemtie ieteikumi ir uzskaitīti turpmāk. Dažādie ieteikumi pēc to izcelsmes tika klasificēti šādās kategorijās: valsts un dalībvalsts (valsts iestāde), nevalstiska organizācija (NVO), vietējā vai reģionālā iestāde (VRI), uzņēmumu organizācija un citi, tostarp pilsoņi (cits).

1. lodziņš. Darba grupas saņemto ieteikumu skaits un izcelsme

Piezīme: 1) kopš 2018. gada 6. jūlija; 2) anonīmu ieteikumu izcelsmes valsts ne vienmēr ir zināma.

Organizācija	Organizācijas veids	Izcelsmē
Saksijas pavalsts (par kopējo lauksaimniecības politiku)	Vietējā/reģionālā iestāde	Vācija
Austrijas Pilsētu asociācija	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
<i>Deutscher Bundestag, Horst Risse</i>	Dalībvalsts	Vācija
Igaunijas parlaments (kopā ar Bulgārijas un Maltas parlamentiem)	Dalībvalsts	Igaunija
Eiropas Reģionu komiteja (priekšsēdētājs Lambercs)	ES padomdevēja struktūra	ES
<i>Green10</i>	NVO	ES
Bādenes–Virtembergas zeme (<i>WOLF Guido</i>)	Vietējā/reģionālā iestāde	Vācija
<i>László KÖVÉR</i> , Ungārijas Nacionālās asamblejas spikers	Dalībvalsts	Ungārija
Eiropas Parlamenta deputāts <i>Peter Jahr</i>	Dalībvalsts	Vācija
<i>WKÖ</i> (Austrijas Federālā ekonomikas palāta)	Uzņēmumu apvienība	Austrija
Karaliskā putnu aizsardzības biedrība (<i>RSPB</i>)	NVO	Apvienotā Karaliste
Čehijas Republikas parlamenta senāta <i>COSAC</i> delegācija	Dalībvalsts	Čehijas Republika
<i>Serafin Pazos-Vidal</i> , Eiropas Savienības <i>PhD</i> , <i>UNED</i>	NVO	ES
Austrijas Pašvaldību asociācija	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Austrijas Forarlbergas province	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Austrijas Karintijas province	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Austrijas Lauksaimniecības palāta	NVO	Austrija
Vācijas un Austrijas reģionālo parlamentu priekšsēdētāji un Dienvidtiroles parlamenta priekšsēdētājs	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Austrijas Federālā padome	Dalībvalsts	Austrija
Lejasaustrijas reģionālais parlaments	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Augšaustrijas reģionālais parlaments	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Austrijas Pilsētu asociācija	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Austrijas Pašvaldību asociācija	VRI	Austrija
Valstu vadītāju deklarācija / Austrija	Dalībvalsts	Austrija
Augšaustrijas reģionālā parlamenta priekšsēdētājs	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Dr. Rainholds Lopatka	Darba grupas loceklis	Austrija
Austrijas Darba kamera	Uzņēmumu apvienība	Austrija
Austrijas Arodbiedrību federācija	Cits	Austrija
Eiropas Reģionu komiteja	ES padomdevēja struktūra	ES
Dānijas parlaments	Dalībvalsts	Dānija
Dr. Rainholds Lopatka	Darba grupas loceklis	Austrija
Eiropas Reģionu komiteja	ES padomdevēja struktūra	ES
Eiropas Kazino asociācija	Uzņēmumu apvienība	ES
Dānijas valdība (neoficiāls dokuments)	Dalībvalsts	Dānija
Zviedrijas Rūpniecības un tirdzniecības labāka regulējuma padome (<i>NRR</i>)	Uzņēmumu apvienība	Zviedrija
Eiropas Reģionu komiteja	ES padomdevēja struktūra	ES
Eiropas Reģionu komiteja	ES padomdevēja struktūra	ES

Organizācija	Organizācijas veids	Izcelsme
<i>EU4health</i>	NVO	ES
Rumānijas parlamenta Deputātu palātas Eiropas lietu komitejas birojs	Dalībvalsts	Rumānija
<i>ZDH</i>	Uzņēmumu apvienība	Vācija
<i>COSAC</i> pārstāvji	Dalībvalsts	Nīderlande
<i>Johannes Maier</i> , Reģionu komitejas Subsidiaritātes ekspertu grupas loceklis; ES Koordinācijas nodaļas vadītājs, Karintijas reģionālās valdības birojs	Vietējā/reģionālā iestāde	Austrija
Bavārijas pavalsts Kanceleja	Vietējā/reģionālā iestāde	Vācija
Potsdamas E-pārvaldes institūts	NVO	Vācija
Dr. Marianna Pafitis, Modernā grieķu literatūra	Cits	Grieķija
Kalabrijas Reģionālā padome	Vietējā/reģionālā iestāde	Itālija
Dr. <i>Alessandro Simonato</i> , Padujas Universitāte	Cits	Itālija
Eiropas Reģionu komiteja	ES padomdevēja struktūra	ES
Somijas parlaments	Dalībvalsts	Somija
Zviedrijas parlaments	Dalībvalsts	Zviedrija
Ungārijas valdība	Dalībvalsts	Ungārija
<i>Conferenza delle Assemblee Legislative delle Regione Italiane</i>	Vietējā/reģionālā iestāde	Itālija
<i>Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)</i>	Vietējā/reģionālā iestāde	Nīderlande
Eiropas Loteriju asociācija	Uzņēmumu apvienība	ES
<i>Deutsche Bundesregierung</i> (neoficiāls dokuments)	Dalībvalsts	Vācija
<i>Insurance Europe</i>	Uzņēmumu apvienība	ES
Latvijas Republikas Saeima	Dalībvalsts	Latvija
Portugāles parlaments	Dalībvalsts	Portugāle
Francijas parlaments (<i>Sénat</i>)	Dalībvalsts	Francija
Maltas parlaments	Dalībvalsts	Malta
<i>WWF</i>	NVO	ES
<i>Birdlife International</i>	NVO	ES
Dr. <i>Diane Fromage</i>	Cits	Nīderlande
Reģioni ar likumdošanas pilnvarām (<i>RLEG</i>)	Vietējā/reģionālā iestāde	ES
<i>Reinhold Bocklet, MdL</i> . Bavārijas pavalsts parlamenta priekšsēdētāja vietnieks	Vietējā/reģionālā iestāde	Vācija
Anonīmi x 59	Cits	Dažādi

III pielikums Darba grupas darba tiesiskais un politiskais pamats

1. Esošais iestāžu darbības tiesiskais regulējums un politikas satvars

Darba grupas darbs ir jāskata, ņemot vērā pašreizējo tiesisko regulējumu un politikas satvaru, kas nosaka subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa darbību Savienībā.

1.1. Kompetences piešķiršana: Savienības un dalībvalstu kompetenču nošķiršana

Dalībvalstis ir skaidri norobežojušas tās jomas, kurās Savienība var rīkoties, Līgumos piešķirot Savienībai īpašas kompetences. Kompetence, kas nav piešķirta Savienībai, paliek dalībvalstīm. Tādējādi tiek skaidri nošķirta Savienības un dalībvalstu atbildība.

Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir noteiktas trīs Savienības kompetences pamatkategorijas: ekskluzīvā, dalītā un atbalsta kompetence. Ekskluzīvās kompetences jomās³⁷ drīkst rīkoties tikai Savienība, izņemot, ja Savienība pilnvaro dalībvalstis to darīt. Politikas jomās, kurās kompetence tiek dalīta³⁸ ar dalībvalstīm,

gan Savienība, gan dalībvalstis drīkst īstenot juridiski saistošus pasākumus, tomēr dalībvalstis drīkst rīkoties tikai tiktāl, ciktāl Savienība nerīkojas. Turpretī, ja Savienība beidz rīkoties, dalībvalstis var atkal izmantot savu kompetenci, lai rīkotos. Šāda prioritāte nepastāv jomās, kurās Savienībai ir tikai kompetence atbalstīt, koordinēt vai papildināt dalībvalstu darbības³⁹, un tāpēc ar Savienības rīcību nedrīkst saskaņot vai aizstāt dalībvalstu tiesības rīkoties. Šis iedalījums kategorijās ir būtisks, jo subsidiaritātes princips nav piemērojams jomās, kurās Savienība rīkojas ekskluzīvi.

1.2. Savienības kompetences īstenošana: subsidiaritātes princips, proporcionalitātes princips un lojālas sadarbības princips

Savienības rīcību reglamentē subsidiaritātes princips un proporcionalitātes princips⁴⁰, un iestādēm ir īpašs pienākums nodrošināt abu šo principu ievērošanu⁴¹. Subsidiaritāte nozīmē, ka Savienībai būtu jārīkojas tikai tad, ja (un tiktāl, ciktāl) paredzētos mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis (centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī), bet ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī⁴². Šos kritērijus parasti dēvē par ES rīcības nepieciešamības un ES pievienotās vērtības kritērijiem.

Savienības rīcības saturam un veidam ir jābūt samērīgam ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo⁴³. Tas ir proporcionalitātes princips. Savienībai ir arī pienākums respektēt dalībvalstu vienlīdzību un to nacionālo identitāti, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām struktūrām, tostarp reģionālajām un vietējām pašvaldībām⁴⁴. Turklāt Savienībai un dalībvalstīm ir jāievēro lojālas sadarbības princips un savstarpēji jāpalīdz veikt uzdevumus, kas noteikti Līgumos, tostarp sasniegt Līgumos noteiktos mērķus ar sekundāro tiesību aktu starpniecību.

Visi šie faktori var ietekmēt Savienības darbību saturu un intensitāti.

Līgumos valstu parlamenti ir aicināti iesaistīties Savienības politikas veidošanas darbībās⁴⁵. Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību 1. protokolā ir noteikts, ka Komisijai zaļās grāmatas, baltās grāmatas, paziņojumi, gada darba programmas un tiesību aktu priekšlikumi jānosūta valstu parlamentiem tajā pašā laikā, kad tos nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei. Valstu parlamenti var nosūtīt Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai pamatotus atzinumus par to, vai konkrēts tiesību akta priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam. Valstu parlamentiem arī būtu jāsaņem to Padomes sanāksmju darba kārtība un protokoli, kurās apspriež leģislatīvo aktu projektus. Visbeidzot, valstu parlamentiem ir galvenā atbildība, lai nodrošinātu atbilstību subsidiaritātes principam, izmantojot procedūru, kas izklāstīta LES/LESD 2. protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu.

³⁷ Šādās jomās: muitas savienība, konkurences noteikumi iekšējā tirgus darbībai, monetārā politika dalībvalstīm, kuru valūta ir euro, jūras bioloģisko resursu saglabāšana atbilstoši kopējai zivsaimniecības politikai un kopējā tirdzniecības politika (LESD 3. pants).

³⁸ Šādās jomās: iekšējais tirgus, sociālā politika (definēta Līgumā), ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, lauksaimniecība un zivsaimniecība (izņemot jūras bioloģisko resursu saglabāšanu), vide, patērētāju tiesību aizsardzība, transports, Eiropas komunikāciju tīkli, enerģētika, brīvības, drošības un tiesiskuma telpa un kopīgie drošības apsvērumi sabiedrības veselības aizsardzības jautājumos (definēti Līgumā) (LESD 4. pants).

³⁹ Šādās jomās: cilvēku veselības aizsardzība un uzlabošana, rūpniecība, kultūra, tūrisms, izglītība, arodniecība, jaunatne un sports, civilā aizsardzība un administratīvā sadarbība (LESD 6. pants).

⁴⁰ LES 5. panta 1. punkts.

⁴¹ LES/LESD 2. protokola 1. pants.

⁴² LES 5. panta 3. punkts.

⁴³ LES 5. panta 4. punkts.

⁴⁴ LES 4. panta 2. punkts.

⁴⁵ LES 12. pants.

1.3. Subsidiaritātes kontroles mehānisms (LES/LESD 2. protokols)

LES/LESD 2. protokolā ir noteikti subsidiaritātes kontroles mehānisma kritēriji⁴⁶. Šis mehānisms ir piemērojams jomās, kurās ES nav ekskluzīvas kompetences. Ja valstu parlamenti uzskata, ka leģislatīvo aktu priekšlikumi neatbilst subsidiaritātei, tie var nosūtīt Komisijai, Eiropas Parlamentam un Padomei pamatotu atzinumu astoņu nedēļu laikā no priekšlikuma nosūtīšanas visās oficiālajās valodās. Komisijai ir jāņem vērā pamatotie atzinumi, ko tā saņem. Pamatoto atzinumu ietekme uz likumdošanas procedūru ir atkarīga no tā, cik daudz valstu parlamentu reaģē un cik daudz balsu tie pārstāv. Katram no 28 valstu parlamentiem ir atvēlētas divas balsis. Ja ir divas parlamenta palātas, katrai ir viena balss.

Ja pamatotie atzinumi pārstāv vismaz vienu trešdaļu⁴⁷ no visām valstu parlamentiem atvēlētajām balsīm, Komisijai ir jāpārskata savs priekšlikums, un tā var izlemt, vai priekšlikumu saglabāt, mainīt vai atsaukt. Komisijai savs lēmums ir jāpamato. Šī procedūra ir zināma kā "dzeltenās kartītes" procedūra, un līdz šim tādās ir bijušas trīs.

Ja pamatotie atzinumi pārstāv balsu vairākumu un uz tiesību akta projektu attiecas parastā likumdošanas procedūra, Komisijai ir jāpārskata savs priekšlikums un jāizlemj, vai to saglabāt, mainīt vai atsaukt. Ja Komisija nolemj saglabāt savu priekšlikumu, tai ir jāpamato savs lēmums Eiropas Parlamentam un Padomei, norādot, kāpēc tā uzskata, ka priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam. Šī procedūra ir zināma kā "oranžās kartītes" procedūra, un līdz šim tādu nav bijis. Ja Eiropas Parlamenta deputātu vienkāršs vairākums vai 55 % Padomes locekļu nolemj, ka ar priekšlikumu tiek pārkāpts subsidiaritātes princips, tad priekšlikumu neturpina izskatīt.

Kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā Reģionu komitejai ir plašāka atbildība attiecībā uz subsidiaritāti. Tai ir tiesības celt prasību ES Tiesā par subsidiaritātes principa pārkāpumiem⁴⁸. Reģionu komiteja ir arī izveidojusi subsidiaritātes uzraudzības tīklu⁴⁹, kura mērķis ir veicināt informācijas apmaiņu starp vietējām un reģionālajām iestādēm Eiropas Savienībā un ES iestādēm par Eiropas Komisijas dokumentiem un tiesību aktu priekšlikumiem, kam ir tieša ietekme uz reģionālajām un vietējām iestādēm.

1.4. Labāks regulējums un labāka likumdošana: galvenās izmaiņas kopš 2015. gada

Komisijas labāka regulējuma satvara mērķis ir nodrošināt uz gūtajām atziņām balstītu politikas veidošanu. Tas veicina pārredzamību, pārskatatbildību un pamatotu lēmumu pieņemšanu. Komisijas pieejā attiecībā uz labāku regulējumu tiek skaidri atzīts politikas cikls un tā dažādie posmi no sākotnējā ietekmes novērtējuma līdz sagatavošanai, īstenošanai, izvērtēšanai un vēlākai grozīšanai. Labāka regulējuma pamatā ir šādi trīs galvenie pīlāri, kas ir savstarpēji papildinoši un cieši saistīti:

- ietekmes novērtējums;
- izvērtējums un
- apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

Komisija 2015. gadā ieviesa būtiskas izmaiņas savā labāka regulējuma politikā. Komisija ir izstrādājusi un publicējusi pamatnostādnes⁵⁰, kurās Komisijas dienestu darbiniekiem ir sniegti norādījumi par to, kā savā darbā visā politikas ciklā piemērot labāku regulējumu. Tajās ir arī aprakstīts, kā Komisija palīdzēs dalībvalstīm Savienības tiesību aktu vietējā īstenošanā. Papildinošā rīkkopā⁵¹ ir ietverti 65 atsevišķi rīki, kas sniedz detalizētāku palīdzību attiecībā uz to, kā risināt konkrētus jautājumus, piemēram, par subsidiaritāti un proporcionalitāti⁵², Komisijas

priekšlikumiem pievienotā paskaidrojuma raksta⁵³ izstrādi, teritoriālo ietekmi⁵⁴, politikas instrumenta izvēli⁵⁵ un īstenošanas plāniem⁵⁶.

Komisijas priekšsēdētājs 2015. gada maijā arī izveidoja jaunu Regulējuma kontroles padomi⁵⁷. Padomes sastāvā ir tās priekšsēdētājs un seši locekļi ar īpašām zināšanām sociālajā, ekonomikas un vides jomā, ņemot vērā labāka regulējuma izšķirošo nozīmi ilgtspējīgas attīstības integrēšanā Savienības politikas veidošanā. Visi locekļi strādā padomē pilna laika darbu, un viņiem nav nekādas atbildības par politikas veidošanu. Trīs no locekļiem ir ar iestādēm nesaistīti darbinieki, kurus pieņem darbā, izmantojot atklātas, uz nopelniem balstītas atlases procedūras. Pārējie četri locekļi ir no Komisijas dienestiem, un viņus atlasa līdzīgās, bet iekšējās procedūrās. Par atbilstošiem uzskata kandidātus, kuriem ir pieredze un zināšanas, kas saistītas ar vietējo un reģionālo iestāžu darbību, un šādi kandidāti tiek īpaši aicināti pieteikties. Padome pārbauda visu ietekmes novērtējumu un atlasītu izvērtējumu kvalitāti attiecībā pret Komisijas Labāka regulējuma pamatnostādņu prasībām. Tā sniedz pozitīvus un negatīvus atzinumus. Par iniciatīvām, kam pievienots ietekmes novērtējums, parasti ir vajadzīgs pozitīvs padomes atzinums, lai lietu varētu virzīt tālāk komisāru kolēģijai lēmuma pieņemšanai.

⁴⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016ME/TXT&from=EN>.

⁴⁷ Tādu leģislatīvo aktu gadījumā, kas attiecas uz tiesiskumu, brīvību un drošību, šī robežvērtība ir viena ceturtdaļa.

⁴⁸ Līguma 2. protokola par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu 8. pants.

⁴⁹ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>

⁵⁰ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-guidelines_lv.

⁵¹ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-toolbox_lv.

⁵² https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-5_lv.

⁵³ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-38_lv.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-33_lv.

⁵⁵ Rīkkopas 18. rīks attiecībā uz politikas instrumentu izvēli: https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-18_lv.

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-36_lv.

⁵⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_lv.

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Līguma par Eiropas Savienību 11. pantā ir noteikts, ka Savienības iestādēm ir jādod pilsoņiem un apvienībām, kas tos pārstāv, iespēja izteikt savus viedokļus par visām Savienības darbības jomām. Arī Komisijai ir jāveic plaša apspriešanās, lai nodrošinātu Savienības rīcības pārredzamību un saskaņotību⁵⁸. Tā ir daļa no pilsoņu tiesībām piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē, un tas ir arī svarīgi Savienības leģitimitātes veidošanā. Priekšsēdētājs Ž. K. Junkers aicināja visus kolēģijas locekļus būt politiski aktīviem dalībvalstīs un dialogos ar pilsoņiem⁵⁹, iesniedzot un paziņojot kopīgās programmas, uzklaustot idejas un sadarbojoties ar ieinteresētajām personām. Līdz 2018. gada 15. maijam Junkera vadītās Komisijas pilnvaru termiņa laikā bija notikuši aptuveni 400 dialogu ar pilsoņiem Junkera vadītās Komisijas pilnvaru termiņa laikā. Ir notikusi arī īpaša apspriešana par Eiropas nākotni⁶⁰. Eiropas Reģionu komiteja līdz 2018. gada decembrim būs noslēgusi vairāk nekā 200 vietēju pasākumu / dialogu ar pilsoņiem 28 Eiropas valstīs, iesaistot aptuveni 230 komitejas locekļu un vairāk nekā 30 000 pilsoņu, un līdzīgu atbilžu skaitu tā ir saņēmusi arī ar ES tiešsaistes aptaujas un mobilo telefonu lietotnes "Have your say on Europe" starpniecību. Eiropas Reģionu komitejas priekšsēdētājs 2018. gada rudenī arī ievieš pastāvīga dialoga mehānismu saistībā ar darba grupas ziņojuma un tajā sniegto ieteikumu par saziņas/informatīviem pasākumiem īstenošanu.

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām arī ļauj izteikt viedokļus un jaunu iniciatīvu sagatavošanā vai esošās politikas izvērtēšanā ņemot vērā neapstrīdamus pierādījumus. Tagad apspriešanās pamatā ir stratēģija, ko izmanto, lai noteiktu vajadzīgo informāciju, ieinteresētās personas, no kurām var iegūt būtisku informāciju, un metodes, ar kādām tiks iesaistītas ieinteresētās personas. Iniciatīvas un apspriešanas stratēģijas sākotnējais apraksts tiks publicēts ceļvedī vai sākotnējā ietekmes novērtējumā. Tas ļauj visām ieinteresētajām personām izteikt komentārus jau agrīnā posmā un sagatavoties sekojošajai detalizētajai apspriešanai. Visas apspriešanas un atgriezeniskās saites iespējas tagad ir pieejamas vienotā tīmekļa portālā (sk. sadaļu "Iesaistieties tiesību aktu izstrādē"⁶¹):

Izvērtējums un ietekmes novērtējums ir atkarīgi no labas kvalitātes apspriešanās ar ieinteresētajām personām, un parasti tos papildina sabiedriskā apspriešana, kas notiek tīmeklī 12 nedēļas kā daļa no apspriešanas stratēģijas. Attiecībā uz būtiskām iniciatīvām Komisijas darba programmā Komisija cenšas apsprieties visās oficiālajās valodās un citos gadījumos vismaz angļu, franču un vācu valodā.

Ieinteresētajām personām ir iespēja visā politikas ciklā sniegt atgriezenisko saiti par politikas sagatavošanu un īstenošanu. Izmantojot tīmekļa vietni "Iesaistieties tiesību aktu izstrādē", ieinteresētās personas var:

izteikt komentārus par Komisijas ceļvežiem un sākotnējiem ietekmes novērtējumiem, kas tiek publicēti, uzsākot jaunu iniciatīvu (četras nedēļas);

piedalīties sabiedriskā apspriešanā, kas papildina jaunas iniciatīvas vai spēkā esošu tiesību aktu vai politikas izvērtējumus (parasti 12 nedēļas);

izteikt komentārus par Komisijas pieņemtiem priekšlikumiem astoņas nedēļas, sākot no to pieņemšanas. Komisija apkopo minētos komentārus un nosūta tos Eiropas Parlamentam un Padomei; un

izteikt komentārus par deleģēto aktu un īstenošanas aktu projektu juridiskajiem tekstiem, pirms Komisija pabeidz to izstrādi (četras nedēļas);

izteikt komentārus un sniegt ierosinājumus par to, kā vienkāršot konkrētus tiesību aktus. Šos ierosinājumus tad apkopo REFIT platforma, kas var pieņemt atzinumus un sniegt ieteikumus Komisijai.

Visas ieinteresētās personas var piedalīties šādos pasākumos un pieteikties automātisku paziņojumu saņemšanai, kad tīmekļa vietnē "Iesaistieties tiesību aktu izstrādē" tiek augšupielādēti jauni dokumenti. Ieinteresētās personas var iesniegt Komisijai viedokļus un citus pierādījumus arī ārpus oficiālajām apspriešanās un atgriezeniskās saites procedūrām.

Izvērtēšana un normatīvā atbilstība

Komisija arī izvērtē Savienības tiesību aktus un politiku. Tā piemēro "izvērtē vispirms" principu, lai izvērtētu tiesību aktu darbību un rezultātus, pirms tiek sniegti priekšlikumi tos grozīt. Izvērtējumā novērtē efektivitāti, ekonomisko lietderību, nozīmīgumu, saskaņotību un ES pievienoto vērtību. Izvērtējumā arī būtu jānoskaidro, vai tiesību akti darbojas, kā paredzēts, un vai gaidītā ietekme ir faktiski īstenojusies.

Turklāt Komisijas normatīvās atbilstības programmas ietvaros visos tiesību aktu pārskatīšanas gadījumos būtu sistemātiski jāizvērtē vienkāršošanas iespējas un iespējas mazināt nevajadzīgas izmaksas⁶². REFIT platforma, kuras sastāvā ir eksperti no dalībvalstīm un pilsoniskās sabiedrības, konsultē Komisiju par problemātiskiem tiesību aktiem, kā atbalstu izmantojot tīmekļa vietni, ar kuras starpniecību ieinteresētās personas var darīt zināmas savas idejas un pieredzi⁶³.

Iestāžu nolīgums par labāku likumdošanas procesu

Iestāžu nolīgums par labāku likumdošanas procesu stājās spēkā 2016. gada aprīlī⁶⁴. Tā pamatā ir LESD 295. pants, un tajā ir izklāstītas Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas saistības daudzos aspektos, kas attiecas uz Savienības tiesību aktu sagatavošanu un īstenošanu. Nolīguma 12. un 25. punkts ir īpaši būtiski attiecībā uz subsidiaritātes un proporcionalitātes

⁵⁸ LES 11. panta 3. punkts.

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/info/events/citizens-dialogues>.

⁶⁰ https://ec.europa.eu/commission/consultation-future-europe_lv.

⁶¹ https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_lv.

⁶² COM(2017) 651 final: Labāka regulējuma programmas noslēgšana: labāki risinājumi — labāki rezultāti: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/completing-the-better-regulation-agenda-better-solutions-for-better-results_en.pdf.

⁶³ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform_lv.

⁶⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:L:2016:123:TOC>.

ievērošanas nodrošināšanu, veicot ietekmes novērtējumus un izklāstot Komisijas pamatojumu paskaidrojuma rakstā⁶⁵, ko pievieno tās tiesību aktu priekšlikumiem.

Deleģētie akti

Eiropas Parlaments un Padome (kā ES līdztiesīgie likumdevēji) var pilnvarot Komisiju pieņemt konkrētus deleģētos aktus, ar kuriem papildina vai maina Savienības tiesību aktu nebūtiskos elementus. Šādi akti palīdz Eiropas Komisijai īstenot Savienības tiesību aktus. Deleģēto aktu izmantošanu reglamentē Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pants. Līdztiesīgajiem likumdevējiem ir pilnvaras uzlikt veto katram individuālajam deleģētajam aktam vai pilnībā atsaukt pilnvarojumu.

Komisijai var piešķirt arī īstenošanas pilnvaras, lai izstrādātu nosacījumus Savienības aktu vienādei īstenošanai. Tās reglamentē LESD 291. pants, un attiecībā uz to sagatavošanu ievēro ES tiesību aktos saskaņotos detalizētos noteikumus. Līdztiesīgajiem likumdevējiem ir arī pilnvaras noraidīt šādus aktus, un to sagatavošanā iesaista dalībvalstu ekspertus, izveidojot attiecīgas komitejas, kuru sastāvā ir dalībvalstu pārstāvji.

Katra deleģētā akta sagatavošanu reglamentē Iestāžu nolīgums par labāku likumdošanas procesu, un sagatavošanā iesaista Eiropas Parlamenta, Padomes un dalībvalstu ekspertus. Sagatavošanas procesi ir pārredzami, un to norisei var sekot līdzī jaunā deleģēto aktu starpiestāžu reģistrā⁶⁵. Pirms Eiropas Komisija pieņem deleģēto aktu projektus, tos publicē tiešsaistē⁶⁶, lai visas ieinteresētās personas varētu darīt zināmus savus viedokļus Komisijai, kas, atbildot uz ieinteresēto personu bažām, var grozīt tekstu. Dažos gadījumos deleģētos aktus var papildināt arī ar ietekmes novērtējumu vai tamlīdzīgu dokumentu, ko sagatavojusi decentralizēta aģentūra, kura atbalsta Savienības tiesību aktu īstenošanu.

Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu īstenošanā Eiropas Parlaments, Padome un Komisija apspriežas par kritērijiem, kas izmantojami, lai nošķirtu deleģēto aktu un īstenošanas aktu izmantošanu. Šis problemātiskais jautājums bieži tiek aktualizēts sarunās starp līdztiesīgajiem likumdevējiem par individuāliem tiesību aktiem. Turklāt Komisija ir izteikusi priekšlikumus atjaunināt ES tiesību aktu kopumu attiecībā uz pilnvarām, kas vēl neatbilst 290. un 291. panta prasībām, kuras ieviestas ar Lisabonas līgumu. Šādi pilnvaru jautājums tiek risināts, izmantojot regulatīvo kontroles procedūru.

⁶⁵ <https://webgate.ec.europa.eu/regdel/#/home>.

⁶⁶ https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_lv.

IV pielikums Galvenie dokumenti, ko sagatavojuši darba grupas locekļi

Darba grupas sekretariāta sagatavotie apspriežu dokumenti

- (1) Informatīvs dokuments Nr. 1: *Information related to the work of the Task Force*⁶⁷.
- (2) Informatīvs dokuments Nr. 2: *Better Regulation*⁶⁸.
- (3) Diskusiju dokuments Nr. 1: *Initial exchange of views on the work of the Task Force*⁶⁹.
- (4) Diskusiju dokuments Nr. 2: *The participation of local and regional authorities in the preparation and follow-up of Union legislation*⁷⁰.
- (5) Diskusiju dokuments Nr. 3: *Application of subsidiarity and proportionality in the work of the institutions*⁷¹.
- (6) Diskusiju dokuments Nr. 4: *Re-delegation of policy responsibility and delivering policies more efficiently*⁷².

Darba grupas locekļu iesniegtie dokumenti

- (7) Reģionu komitejas Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupas locekļu ieteikums: "Better involvement of local and regional authorities in the preparation, coordination and implementation of Union policies" ("Labāka vietējo un reģionālo iestāžu līdzdalība Savienības tiesību aktu sagatavošanā, koordinēšanā un īstenošanā")⁷³.
- (8) Dr. Rainholda Lopatkas ieteikums — darba dokuments 2018. gada 23. februāra sanāksmei: "The involvement of the local and regional levels in the preparation and implementation of EU policies" ("Vietējā un reģionālā līmeņa līdzdalība ES politikas sagatavošanā un īstenošanā")⁷⁴.
- (9) "How to better apply the principle of subsidiarity and the subsidiarity control mechanism: Recommendations to the Task Force on Subsidiarity, Proportionality and "Doing Less More Efficiently" based on Contributions of the Conference of Parliamentary Committees for Union Affairs (COSAC)" ("Kā labāk piemērot subsidiaritātes principu un subsidiaritātes kontroles mehānismu": ieteikumi Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupai, pamatojoties uz Eiropas lietu komiteju konferences (COSAC) ieteikumiem)⁷⁵.
- (10) Reģionu komitejas Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupas locekļu ieteikums: "How to better apply the principles of subsidiarity and proportionality" ("Kā labāk piemērot subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu")⁷⁶.
- (11) Dr. Rainholda Lopatkas ieteikums — darba dokuments 2018. gada 15. marta sanāksmei: "Application of subsidiarity and proportionality in the work of the institutions" ("Subsidiaritātes un proporcionalitātes piemērošana iestāžu darbā")⁷⁷.
- (12) Reģionu komitejas Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupas locekļu ieteikums — b) mērķis: to politikas jomu noteikšana, kurās lēmumu pieņemšanu vai īstenošanu varētu pilnībā vai daļēji deleģēt atpakaļ dalībvalstij vai pavisam nodot dalībvalstij⁷⁸.
- (13) Dr. Rainholda Lopatkas ieteikums — darba dokuments 2018. gada 27. aprīļa sanāksmei: "Re-delegation of policy responsibility and delivering policies more efficiently" ("Atbildības par politiku atkārtota deleģēšana un politikas efektīvāka īstenošana")⁷⁹.
- (14) LIX COSAC ieteikums⁸⁰.
- (15) COSAC divdesmit devītais pusgada ziņojums⁸¹.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/commission/publications/background-paper-no-1-information-related-work-task-force_lv

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/publications/background-paper-no-2-better-regulation_lv

⁶⁹ https://ec.europa.eu/commission/publications/discussion-paper-no-1-idiscussion-paper-no-1-initial-exchange-views-work-task-force_lv

⁷⁰ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/discussion-paper-2-taskforce-subsidiarity_en.pdf

⁷¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/5-3-2018-2018-tf-discussion-paper-no3-institutional-work_en.pdf

⁷² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/19-4-2018_-tf-discussion-paper-no4-redelegation-efficiency_en.pdf

⁷³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/contribution-cor-taskforce-subsidiarity_en.pdf

⁷⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/working-paper-lopatka-taskforce-subsidiarity_en.pdf

⁷⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/subsidiarity_paper-cosac-recommendations_en.pdf

⁷⁶ https://ec.europa.eu/commission/publications/contribution-european-committee-regions-members-task-force-subsidiarity-and-proportionality-principles_lv

⁷⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sg-2018-00573_en_0.pdf

⁷⁸ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/subsidiarity-task-force-cor-members-contribution-for-tf-meeting-on-27-april-2018_en.pdf

⁷⁹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sg-2018-00573_en.pdf

⁸⁰ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/contribution-lix-cosac-18-06-2018_en.pdf

⁸¹ <https://parleu2018bg.bg/upload/2702/29+Bi+Annual+Report+EN.pdf>

V pielikums Subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa ievērošanas vienots novērtējums

Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija "Darīt mazāk, bet efektīvāk" jautājumu darba grupa

Tabulas paraugs subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtēšanai visā politikas ciklā.

lestāde*	
Priekšlikuma vai iniciatīvas nosaukums	
lestādes atsauce(-es)	

Šīs novērtējuma tabulas mērķis un skaidrojums

Šīs tabulas mērķis ir nodrošināt vienotu un saskaņotu pieeju, lai novērtētu konkrēta priekšlikuma vai iniciatīvas atbilstību Līgumos balstītajam subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam. Tā ir paredzēta, lai to izmantotu Eiropas Komisija, kad tā ierosina priekšlikumus, valstu parlamenti, kad tie sagatavo pamatotos atzinumus atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 2. protokolam, kā arī Eiropas Parlaments un Padome kā ES likumdevēji. Tabulu ir arī paredzēts izmantot dalībvalstu grupas iniciatīvām, Tiesas lūgumiem, Eiropas Centrālās bankas ieteikumiem un Eiropas Investīciju bankas lūgumiem, kas attiecas uz leģislatīvo aktu pieņemšanu (2. protokola 3. pants).

Subsidiaritātes princips palīdz noteikt, vai ir pamatoti Savienībai rīkoties tai ar Līgumiem piešķirtās dalītās vai atbalsta kompetences ietvaros, vai arī ir lietderīgāk dalībvalstīm rīkoties atbilstošajā valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī. Lai subsidiaritātes pārbaudi varētu uzskatīt par izpildītu, ir jābūt izpildītiem abiem kumulatīvajiem aspektiem, proti, **ES rīcības nepieciešamība** un **ES pievienotā vērtība**. Tie ir sīkāk izklāstīti turpmāk.

Proporcionalitātes princips palīdz nodrošināt, ka tiesību aktos paredzēto pienākumu intensitāte vai politikas pieeja atbilst

paredzētajiem politikas vai tiesību aktu mērķiem. Tas nozīmē, ka Savienības rīcības saturam un veidam jābūt samērīgam ar paredzēto mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

Ietekmes novērtējumus, ko sagatavo Eiropas Komisija, lai atbalstītu savus priekšlikumus, tiks iekļauts subsidiaritātes un proporcionalitātes novērtējums. Turklāt katram Komisijas priekšlikumam tiks pievienots paskaidrojuma raksts, kurā būs arī izklāstīts Komisijas novērtējums par subsidiaritāti un proporcionalitāti, jo šādu prasību paredz LESD 2. protokols papildus prasībai rīkot vispusīgas konsultācijas, pirms iesniegt priekšlikumu par kādu leģislatīvo aktu, un prasībai ņemt vērā paredzētās darbības vietējo un reģionālo dimensiju.

Lai gan šī novērtējuma tabula attiecas tikai uz subsidiaritāti un proporcionalitāti, katra iestāde, kas to izmanto, to var brīvi papildināt ar elementiem, kas ir noderīgi tās iekšējiem procesiem un prioritātēm. Piemēram, tabulu var pielāgot, tajā iekļaujot novērtējumu par to, kā Komisija izmanto labāka regulējuma instrumentus, vai Komisijas priekšlikumu politiskos aspektus.

* Ne visi šajā novērtējuma tabulas paraugā iekļautie jautājumi ir attiecināmi uz visām iestādēm.

1. Vai Savienība var rīkoties? Kāds ir Savienības iecerētās darbības juridiskais pamats un kompetence?

1.1. Kurš(-i) Līguma pants(-i) tiek izmantots(-i), lai atbalstītu leģislatīvā akta priekšlikumu vai politikas iniciatīvu?

1.2. Vai Savienības kompetence, ko atspoguļo šis Līguma pants, pēc būtības ir ekskluzīva kompetence, dalīta kompetence vai atbalsta kompetence?

Subsidiaritāte nav attiecināma uz politikas jomām, kurās Savienībai ir **ekskluzīva** kompetence, kā definēts LESD 3. pantā. To, vai uz priekšlikumu attiecas subsidiaritātes kontroles mehānisms, nosaka konkrētais juridiskais pamats. LESD 4. pantā ir noteiktas jomas, kurās kompetence tiek dalīta starp Savienību un dalībvalstīm, un LESD 6. pantā ir noteiktas jomas, kurās Savienības kompetencē ir tikai atbalstīt dalībvalstu darbības.

2. Subsidiaritātes princips — Kāpēc ES būtu jārīkojas?

2.1. Vai priekšlikums atbilst 2. protokolā paredzētajiem procedūras noteikumiem?

- Vai pirms akta ierosināšanas ir notikušas vispusīgas konsultācijas?
- Vai ir sagatavots sīki izstrādāts ziņojums ar kvalitatīviem un, ja iespējams, kvantitatīviem rādītājiem, kas ļauj novērtēt, vai rīcību var vislabāk īstenot Savienības līmenī?

2.2. Vai paskaidrojuma rakstā (un jebkurā ietekmes novērtējumā), kas pievienots Komisijas priekšlikumam, ir ietverts pienācīgs pamatojums par atbilstību subsidiaritātes principam?

2.3. Vai, ņemot vērā atbildes uz turpmākajiem jautājumiem, dalībvalstis var pietiekamā mērā sasniegt ierosinātās rīcības mērķus vienas pašas (ES rīcības nepieciešamība)?

a)	Vai risināmajām problēmām ir būtiski / vērā ņemami transnacionāli/pārrobežu aspekti? Vai tie ir novērtēti kvantitatīvi?
b)	Vai valsts rīcība vai ES līmeņa rīcības neesamība būtu pretrunā Līguma pamatmērķiem vai būtiski kaitētu citu dalībvalstu interesēm?
c)	Ciktāl dalībvalstīm ir spēja vai iespēja ieviest attiecīgus pasākumus?
d)	Kā problēma un tās cēloņi (piemēram, negatīva ārējā ietekme, plašāka ietekme) atšķiras ES valstu, reģionālajā un vietējā līmenī?
e)	Vai problēma ir plaši izplatīta visā ES, vai arī skar tikai dažas dalībvalstis?
f)	Vai dalībvalstis ir pārslogotas plānotā pasākuma mērķu sasniegšanā?
g)	Kā valsts, reģionālo un vietējo iestāžu viedokļi / vēlamie rīcības virzieni atšķiras visā ES?

2.4. Vai, ņemot vērā atbildes uz turpmākajiem jautājumiem, ierosinātās darbības mērķi darbības mēroga vai iedarbības dēļ ir labāk sasniedzami Savienības līmenī (ES pievienotā vērtība)?

a)	Vai ES līmeņa darbībai ir acīmredzamas priekšrocības?
b)	Vai ir apjomradīti ietaupījumi? Vai mērķus var efektīvāk sasniegt ES līmenī (lielāks ieguvums uz vienības izmaksām)? Vai uzlabosies iekšējā tirgus darbība?
c)	Kādas priekšrocības sniedz atšķirīgās valstu politikas un noteikumu aizstāšana ar vienveidīgāku politikas pieeju?
d)	Vai ES līmeņa darbības priekšrocības atsver dalībvalstu un vietējo un reģionālo iestāžu kompetences zaudēšanu (ne tikai izmaksas un ieguvumus, ko radītu rīcība valsts, vietējā un reģionālā līmenī)?
e)	Vai palielināsies juridiskā noteiktība tiem, kuriem ir jāīsteno tiesību akti?

3. Proporcionalitāte — Kā ES būtu jārikojas?

3.1. Vai paskaidrojuma rakstā (un jebkurā ietekmes novērtējumā), kas pievienots Komisijas priekšlikumam, ir ietverts pietiekams pamatojums par priekšlikuma proporcionalitāti un ziņojums, kas ļauj izvērtēt priekšlikuma atbilstību proporcionalitātes principam?

3.2. Vai, ņemot vērā atbildes uz turpmākajiem jautājumiem un informāciju, kas pieejama no jebkura ietekmes novērtējuma, paskaidrojuma raksta vai citiem avotiem, ierosinātā darbība ir atbilstošs veids iecerēto mērķu sasniegšanai?

a)	Vai iniciatīva attiecas tikai uz tiem aspektiem, kurus dalībvalsts nevar apmierinošā līmenī panākt saviem spēkiem un kuros Savienības līmeņa rīcība varētu sniegt labākus rezultātus?
b)	Vai Savienības rīcības veids (instrumenta izvēle) ir pamatots, iespējami vienkāršs un atbilst izvirzīto mērķu apmierinošai sasniegšanai un to ievērošanas nodrošināšanai (piemēram, izvēle starp regulu, (pamat-)direktīvu, ieteikumu vai alternatīvām regulatīvām metodēm, piemēram, kopregulējumu, utt.)?
c)	Vai Savienības rīcība dod pēc iespējas lielāku iespēju pieņemt lēmumus valsts līmenī izvirzīto mērķu apmierinošā sasniegšanā? (Piemēram, vai ir iespējams veikt Eiropas rīcību tikai attiecībā uz minimālajiem standartiem vai izmantot mazāk stingru politikas instrumentu vai pieeju?)
d)	Vai iniciatīva rada finansiālas vai administratīvas izmaksas Savienībai, valstu valdībām, reģionālajām vai vietējām iestādēm, ekonomikas dalībniekiem vai pilsoņiem? Vai šādas izmaksas ir samērīgas ar sasniedzamo mērķi?
e)	Vai Savienības tiesību aktu izpildē ir ņemti vērā īpašie apstākļi individuālās dalībvalstīs?

VI pielikums leinteresēto personu ieteikumi pārskatīt tiesību aktus un priekšlikumus

leinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
Darba grupas locekļi no Eiropas Reģionu komitejas	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurences noteikumi: vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi (VTNP) un noteikumu sarežģītība vietējām un reģionālajām iestādēm, kas sniedz pakalpojumus. • Konkurences politika (valsts atbalsta noteikumi): <i>Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013</i> par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam. • Enerģētika: atjaunojamo energoresursu enerģija, energoefektivitāte un elektroenerģijas tirgi, tostarp klimata un enerģētikas plāni saistībā ar vietējo un reģionālo iestāžu lomu un subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa ievērošanu. • Vide: vides aizsardzības tiesību aktos noteiktās uzraudzības un ziņošanas iespējamā vienkāršošana, lai mazinātu administratīvo slogu publiskajām iestādēm. • Vide: lielāks elastīgums vietējām un reģionālajām iestādēm Ietekmes uz vidi novērtējuma direktīvas īstenošanā. • Publiskā iepirkuma noteikumi: iespējamā nevajadzīgā sarežģītība, ko izraisa "zaļo", sociālo un inovācijas kritēriju iekļaušana publiskajā iepirkumā. • Transports: vajadzība vairāk ņemt vērā vietējo un reģionālo iestāžu lomu attiecībā uz autobusu pārvadājumu pakalpojumu un vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu liberalizāciju. • Iekšējais pakalpojumu tirgus: iespējamā vajadzība vienkāršot un padarīt elastīgākus noteikumus par pakalpojumu sniegšanu iekšējā tirgū, piemēram, attiecībā uz paziņošanas procedūru, Eiropas pakalpojumu e-karti un samērības novērtējumu reglamentētām profesijām. • Pievienotās vērtības nodoklis (PVN): PVN noteikumu vienkāršošana MVU, īpaši attiecībā uz pārrobežu darījumiem. • Brīvība, drošība un tiesiskums. Migrācija: iesaistot vietējās un reģionālās iestādes, var labāk izmantot vairākas finansējuma programmas, kas atbalsta migrantu integrēšanu sabiedrībā. • Pusgads un kohēzijas politika: iespējamā vajadzība vienkāršot noteikumus par atbilstību un izdevumiem kopīgajos noteikumos par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu: COM(2018) 375. • Kohēzijas politika: iespējamā vajadzība apsvērt lielāku vienkāršošanu un atspoguļot vietējo un reģionālo iestāžu lomu. • Pētniecība, tehnoloģiju attīstība un kosmoss: iespējamā vajadzība vienkāršot noteikumus atbalsta saņēmējiem. • Jūras bioloģisko resursu saglabāšana (kopējā zivsaimniecības politika (KZP)): iespējamā vajadzība iekļaut kopējā zivsaimniecības politikā strukturpolitikas teritoriālos un sociālekonomiskos aspektus. • Kopējā lauksaimniecības politika (KLP): iespējamā vajadzība vienkāršot un padarīt samērīgākus finansēšanas noteikumus.

Ieinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
Dr. Lopatka (darba grupas loceklis)	<ul style="list-style-type: none"> • Vide: tiesību akti vides aizsardzības jomā. Varētu apsvērt iespēju atvēlēt lielāku elastīgumu valsts iestādēm aizsargājamo teritoriju statusa klasificēšanai, lai varētu reaģēt uz dabiskajām izmaiņām vidē. • Transports. Ekoloģiski tīri transportlīdzekļi (iepirkums): "tīro tehnoloģiju" sarakstā, kas iekļauts priekšlikuma direktīvai par "tīro" un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu I pielikumā, nav iekļauta biogāze, kas ir enerģijas un autotransporta degvielas avots vairākās dalībvalstīs. • Vispārējās civiltiesības: būtu jāpārskata Savienības <i>acquis</i> civiltiesību jomā no subsidiaritātes viedokļa. • Patērētāju tiesību aizsardzība: Patērētāju tiesību direktīva 2011/83/ES ir pārlietu sarežģīta, un varētu apsvērt samērīgākas pieejas. • Patērētāju tiesību aizsardzība: varētu apsvērt samērīgākus noteikumus Regulai (ES) 2017/2394 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā. • Patērētāju tiesību aizsardzība: Regula (ES) 2018/302, ar ko novērš nepamatotu ģeogrāfisko bloķēšanu un citus diskriminācijas veidus iekšējā tirgū klientu valstspiederības, dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ, uzliek nesamērīgu slogu uzņēmumiem. • Patērētāju tiesību aizsardzība: Deleģētajā regulā (ES) 2017/2158 par akrilamīda klātbūtnes samazināšanu pārtikā ir, iespējams, nesamērīgi noteikumi. • Patērētāju tiesību aizsardzība: priekšlikumā direktīvai par preču pārdošanu (COM(2017) 637) būtu jāapsver samērīgākas pieejas pilnīgi saskaņotas garantiju sistēmas vietā. • Sociālā politika: priekšlikums direktīvai par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem būtu jāizvērtē no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM(2017) 253). • Transports: priekšlikums direktīvai par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravas transportlīdzekļiem būtu jāizvērtē attiecībā uz reģioniem, kad tiek iekasētas nodevas atkarībā no nobrauktā attāluma (COM(2017) 275). • Vienotais tirgus: priekšlikumu regulai, ar ko paredz nosacījumus un procedūru, saskaņā ar kuru Komisija var pieprasīt uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām sniegt informāciju attiecībā uz iekšējo tirgu un ar to saistītām jomām, varētu izvērtēt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM(2017) 257). • Vienotais tirgus: priekšlikumu regulai par citā dalībvalstī likumīgi tirgotu preču savstarpēju atzišanu varētu pārskatīt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM(2017) 796). • Vienotais tirgus: priekšlikumu regulai, ar ko paredz noteikumus un procedūras attiecībā uz Savienības saskaņošanas tiesību aktu par produktiem atbilstību un izpildi, varētu pārskatīt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM(2017) 795). • Vienotais tirgus: priekšlikumu direktīvai, ar ko nosaka individuālas tiesības uz tiesisko aizsardzību atbilstoši Negodīgas komercprakses direktīvai, varētu izvērtēt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM(2018) 173). • Vienotais tirgus: priekšlikumu direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas varētu izvērtēt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM(2016) 822). • Finanšu noteikumi: priekšlikumu par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu (<i>EDIS</i>) varētu pārskatīt no subsidiaritātes un valstu lēmumu pieņemšanas viedokļa (COM(2015) 586). • Nodokļu politika: priekšlikumu direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK par pievienotās vērtības nodokļa likmēm (COM(2018) 20), varētu atkārtoti izskatīt, lai palielinātu elastīgumu dalībvalstīm PVN likmju noteikšanā. • Nodokļu politika: priekšlikums direktīvai par kopējo uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi (COM(2016) 685) būtu jāpārskata, lai noskaidrotu, vai attiecīgais tiesību akts ir vajadzīgs iekšējā tirgus darbībai un vai tiek izmantots atbilstošais juridiskais pamats. • Kopējā lauksaimniecības politika: notiekošajā pārskatīšanā būtu jāapsver vajadzība vienkāršot finansēšanas noteikumus.

Ieinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
Dānijas valdība (neoficiāls dokuments)	<ul style="list-style-type: none"> • Būtu atkārtoti jāizvērtē ES rīcības nepieciešamība Komisijas priekšlikumā direktīvai par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū un saistītiem pasākumiem (COM/2012/0614). • Ierosinātajā direktīvā par darba un privātās dzīves līdzsvaru (COM/2017/0253) varētu labāk ņemt vērā dažādos valstu apstākļus un pieejas. • Priekšlikumu regulai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz piekļuvi starptautiskajam autobusu pārvadājumu tirgum (COM/2017/0647) varētu izskatīt atkārtoti no subsidiaritātes un valsts rīcības pietiekamības viedokļa. • Priekšlikumos ES ūdens regulai (COM(2017) 753) varētu labāk ņemt vērā valstu un reģionālās atšķirības. • Direktīvā par produktu un pakalpojumu pieejamības prasībām (COM/2015/0615) varētu labāk atspoguļot valstu pieejas attiecībā uz tiesību aktiem šajā jomā. • Minimālie fiziskas un garīgas piemērotības standarti, lai vadītu transportlīdzekļus (Direktīvas 2006/126/EK III pielikums), iespējams, ir pārlietu sarežģīti un birokrātiski. • Noteikumi konkrētas nozares e-privātuma regulai (COM/2017/010), iespējams, ir pārāk sarežģīti un pārklājas ar vispārējiem noteikumiem par datu privātumu. • Ir jāapsver to noteikumu vienkāršošana, kuri reglamentē kopējo lauksaimniecības politiku (KLP).

Ieinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
Vācijas valdība (neoficiāls dokuments)	<ul style="list-style-type: none"> • Ieteikumu Padomes lēmumam par sarunu sākšanu Enerģētikas kopienas līguma grozīšanai (ierobežotas pieejamības dokuments COM/2017/5751) varētu izskatīt atkārtoti no subsidiaritātes viedokļa. • Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu (COM/2017/660): nav ietekmes novērtējuma, neraugoties uz būtisko ekonomisko ietekmi un ierosināto savstarpējo tiesību un pienākumu paplašināšanu. • Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko groza Lēmumu Nr. 1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (COM/2017/0309): nav ietekmes novērtējuma, lai gan pastāv riski, ka "rescEU" varētu pārsniegt misiju koordinēšanu un papildināšanu. • Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1073/2009 par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz piekļuvi starptautiskajam autobusu pārvadājumu tirgum (COM/2017/647), un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 92/106/EEK par kopīgu noteikumu ieviešanu dažiem kombinētā kravas transporta veidiem starp dalībvalstīm (COM/2017/648), varētu pārskatīt no subsidiaritātes un tās būtiskās ietekmes uz vietējo (iekšzemes) satiksmi viedokļa. • Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās: varētu pārskatīt no subsidiaritātes viedokļa. Jo īpaši attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Regulu 2009/101/EK (COM/2016/450), un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI (COM/2017/489). • Īpašu krimināltiesību noteikumu un sodu noteikumu noteikšana Savienības tiesību aktos: dalībvalstīm būtu vajadzīgs lielāks elastīgums, lai noteiktu šos noteikumus (piemēram, uz patērētājiem orientēts jaunais kurss, COM/2018/183, COM/2018/185 un COM/2018/184). • Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par pārredzamiem un paredzamiem darba nosacījumiem Eiropas Savienībā (COM/2017/478 un COM/2017/479) varētu pārskatīt no subsidiaritātes viedokļa, jo priekšlikumos ir iekļauti arī civildienesta ierēdņi, tiesneši un kareivji, uz kuriem attiecas uzdevumi, kas sākotnēji bija valsts uzdevumi. • Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 1141/2014 (2014. gada 22. oktobris) par Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statusu un finansēšanu (COM/2017/481): ierosinātajiem noteikumiem attiecībā uz tīmekļa vietnēs publicētu informāciju par dzimumu līdzsvaru bija ietekme uz valsts partiju tīmekļa vietnēm. Tomēr dialoga laikā tas tika pārskatīts. • Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/543 (2017. gada 22. marts), ar ko attiecībā uz tematu un to dalījumu tehniskajām specifikācijām paredz noteikumus, kas vajadzīgi, lai piemērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 763/2008 par iedzīvotāju un mājokļu skaitīšanu (C(2017) 1728), būtu jāpārskata no subsidiaritātes viedokļa; būtu jāapsver alternatīvi rīcības veidi. • Standartizācija veselības aprūpē: varētu pārskatīt no subsidiaritātes viedokļa. Lai gan mērķis ir mazināt aprūpes nevienlīdzību starp dalībvalstīm, standartizācija var palielināt izmaksas un pazemināt kvalitātes standartus (piemēram, Eiropas Komisijas iniciatīva attiecībā uz krūts vēzi). • Informācijas prasību regulējums, jo īpaši civiltiesībās un komerciesībās: pārmērīga regulējuma risks ar administratīvu slogu, jo īpaši attiecībā uz MVU (piemēram, vienotā digitālā vārteja, COM/2017/256). • Eiropas pusgads: ES kompetences pārsniegšanas risks. Galvenā uzmanība būtu jāpievērš ekonomikas un fiskālajai politikai. Tomēr, ņemot vērā dalībvalstu galveno kompetenci attiecībā uz veselības aprūpes politiku, būtu jāveic pārskatīšana, pievēršot lielāku uzmanību veselībai un aprūpei dalībvalstīs. • Eiropas sociālo tiesību pīlārs: ES kompetences pārsniegšanas risks. Īpašas uzmanības pievēršana subsidiaritātei un proporcionalitātei, transponējot sociālo pīlāru veselības aprūpes nozarē. • Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par veselības aprūpes tehnoloģiju novērtēšanu un ar ko groza Direktīvu 2011/24/ES (COM/2018/51) jāpārskata no subsidiaritātes viedokļa, jo ar priekšlikumu notiek iejaukšanās dalībvalstu kompetencēs attiecībā uz veselības aprūpi.

Ieinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
	<ul style="list-style-type: none"> Publiskais iepirkums: būtu jāpārskata no subsidiaritātes viedokļa, jo ar dažām prasībām konkrētos nozaru aktos notiek iejaukšanās dalībvalstu prerogatīvā noteikt iepirkuma priekšmetu (piemēram, energoefektivitāte COM/2016/761 un "Tīro" transportlīdzekļu direktīva COM/2017/653). Deleģētie akti: ir rūpīgāk jāapsver subsidiaritātes aspekti deleģētajos aktos. Piemēram, Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 3/2014 (2013. gada 24. oktobris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 168/2013 par funkcionālā drošuma prasībām divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļu un kvadriciklu apstiprināšanai: XV pielikuma 4.2.2. punktā ir paredzētas prasības sniega riepām, kuras varētu labāk noteikt dalībvalstis atbilstoši konkrētajiem vietējiem apstākļiem; vai Komisijas Deleģētā regula, ar kuru groza un labo Deleģēto regulu (ES) 2015/208, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 167/2013 papildina attiecībā uz transportlīdzekļu funkcionālā drošuma prasībām lauksaimniecības un mežsaimniecības transportlīdzekļu apstiprināšanai (C/2018/863): ierosinātā lauksaimniecības transportlīdzekļu maksimālā platuma palielināšana nav saderīga ar Vācijas infrastruktūru. Šādi jautājumi pašlaik tiek apspriesti arī saistībā ar paketi "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā".
Ungārijas valdība	<ul style="list-style-type: none"> Tiesu iestāžu sadarbība civillietās: varētu vispārīgi izvērtēt tiesību aktu efektivitāti, vajadzību saskaņot procesuālos noteikumus un apsvērt plašāku saziņu starp dalībvalstīm un trešām valstīm (Regula Nr. 662/2009 un Nr. 664/2009). Priekšlikumā par Mantošanas regulu (ES) Nr. 650/2012 varētu labāk atspoguļot dažādās situācijas dalībvalstīs. Būtu jāapsver iespēja regulas par konfiskāciju un elektroniskajiem pierādījumiem aizstāt ar direktīvām (COM(2018) 225). Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par pārredzamiem un paredzamiem darba nosacījumiem Eiropas Savienībā varētu pārskatīt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa (COM/2017/0797). Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES (COM/2017/0253) varētu pārskatīt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa. Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Eiropas Darba iestādi (COM/2018/0131), varētu pārskatīt no subsidiaritātes viedokļa. Padomes ieteikumu par darbinieku un pašnodarbinātu personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai (COM(2018) 132) varētu pārskatīt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa.

Ieinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
WKÖ (Austrijas Federālā ekonomikas palāta)	<ul style="list-style-type: none"> Kohēzijas politikas jomā valsts iestādēm varētu piešķirt lielāku atbildību par īstenošanu. Konkurences politika (valsts atbalsts): Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam. Priekšlikums direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas (COM(2016) 822). Priekšlikumu par vienotā tirgus informācijas rīku (SMIT) (COM(2017) 257) varētu pārskatīt no ES rīcības nepieciešamības viedokļa. Priekšlikumu regulai, ar ko novērš nepamatotu ģeogrāfisko bloķēšanu (COM(2016) 289), varētu pārskatīt no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa. Priekšlikumu regulai, lai izveidotu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu (COM(2015) 586), varētu pārskatīt no subsidiaritātes viedokļa. Komisijas Regulu (ES) 2017/2158 par akrilamīda klātbūtnes mazināšanu pārtikā varētu izvērtēt, lai noskaidrotu, vai ieteikums nebūtu samērīgāks. Priekšlikumu direktīvai par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem (COM(2017) 253) varētu pārskatīt, lai izvērtētu ar subsidiaritāti saistītus jautājumus. Kopējo uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi (COM(2016) 685) varētu pārskatīt, lai noskaidrotu, vai attiecīgais tiesību akts ir vajadzīgs iekšējā tirgus darbībai un vai tiek izmantots atbilstošais juridiskais pamats. Patērētāju tiesību direktīvu 2011/83/ES varētu pārskatīt, lai apsvērtu iespēju vienkāršot prasības konkrētiem (ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem) līgumiem. Priekšlikumā direktīvai par dažiem preču pārdošanas līgumu aspektiem (COM(2017) 637) būtu jāapsver samērīgākas pieejas pilnīgi saskaņotas garantiju sistēmas vietā. ES mēroga sankcijas par patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu pārkāpumiem (COM/2018/0185) varētu pārskatīt atkārtoti no subsidiaritātes un proporcionalitātes viedokļa. Partnerības instrumenta programma "Business Avenues" — konkrēti Eiropas ekonomikas diplomātijas aspekti (EĀDD) – atbalsts uzņēmumiem būtu jāizvērtē no subsidiaritātes un dalībvalstu kompetenču viedokļa.
Insurance Europe	<ul style="list-style-type: none"> Priekšlikums par vienotā tirgus informācijas rīku (SMIT) (COM(2017) 257) būtu jāizskata atkārtoti, jo ir bažas par subsidiaritāti un proporcionalitāti. Eiropas uzraudzības iestāžu (ieskaitot Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi, EIOPA) pārskatīšana rada bažas par subsidiaritāti un proporcionalitāti COM(2017) 536). Pakalpojumu e-karte (COM(2016) 824 final) rada bažas par tās ietekmes uz apdrošināšanas pakalpojumu sniedzējiem samērīgumu.
Zviedrijas Rūpniecības un tirdzniecības padome labāka regulējuma sekmēšanai (NNR)	<ul style="list-style-type: none"> ES PVN tiesību aktu un rēķinu izsniegšanas noteikumu vienkāršošana (Padomes Direktīva 2006/112/EK), lai ņemtu vērā MVU bažas. Otrā maksājumu pakalpojumu direktīva (ES) 2015/2366 (MPD 2). EUI (Eiropas uzraudzības iestādes) COM(2017) 536. Būtu jānovērtē riski, ko lauksaimniekiem rada maksājumu kavēšana, lai piešķirtu kompensāciju par maksājumu kavēšanu, kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 1306/2013 75. pantā un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 809/2014. Regulas (ES) Nr. 1303/2013 noteikumus varētu vienkāršot attiecībā uz ieguldījumu atbalsta izmantošanu atbilstoši Lauku attīstības regulai. Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 639/2014 varētu pārskatīt, lai mazinātu riskus, ka liellopi varētu tikt diskvalificēti no atbalsta shēmām pēc pārdošanas un kļūdainām reģistrācijas formalitātēm.

Ieinteresētā persona / ieteikuma sniedzējs	Leģislatīvais akts, politikas joma vai leģislatīvā akta priekšlikums
<p><i>Der Zentralverband des Deutschen Handwerks (ZDH)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Būtu jāapsver, vai ir vajadzīgi jauni tiesību akti iekšējā pakalpojumu tirgū, ņemot vērā, ka jau pastāv visaptveroši noteikumi (piemēram, Direktīva 2006/123/EK par apstiprinājumiem un citām prasībām attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanu). Direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu būtu jāpārskata no subsidiaritātes un dalībvalstu kompetenču viedokļa. Profesionālās izglītības un apmācības (PIA) joma būtu jāizvērtē no subsidiaritātes un dalībvalstu kompetenču viedokļa. Savienības rīcība sociālās politikas jomā būtu jāizvērtē no subsidiaritātes un dalībvalstu autonomijas viedokļa (piemēram, Darba laika direktīva 2003/88/EK, Maternitātes atvaļinājuma direktīva un Darba ņēmēju norīkošanas direktīva (COM(2016) 128)). Varētu izvērtēt valsts atbalsta noteikumus, ko piemēro MVU, lai šie noteikumi kļūtu samērīgāki, piemēram, attiecībā uz <i>de minimis</i> atbalstu (Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014). Valsts atbalsta noteikumus attiecībā uz PIA infrastruktūrām varētu vienkāršot, lai labāk ņemtu vērā valstu apstākļus.
<p><i>Johannes Maier, Reģionu komitejas Subsidiaritātes ekspertu grupas loceklis; ES Koordinācijas nodaļas vadītājs, Karintijas reģionālās valdības birojs</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Varētu apsvērt struktūrfondu un Kohēzijas fonda renacionalizāciju. Savienībai būtu jāaprobežojas ar reģionālu/pārrobežu stratēģiju pieprasīšanu teritoriālās sadarbības un lauku apvidu attīstības jomā. Būtu atkārtoti jāapsver patērētāju tiesību aizsardzības izpildes panākšana ar pārkāpuma procedūrām un naudas sodiem, jo šī ir dalībvalstu kompetence.
<p>Bavārijas pavalsts Kanceleja — Subsidiaritāte un kompetences</p>	<ul style="list-style-type: none"> Problemātiski Līguma juridiskie pamati (114., 153., 192., 194., 113., 79., 196. pants par vienoto tirgu, sociālo politiku, vidi, enerģētiku, netiešajiem nodokļiem, imigrācijas politiku un civilo aizsardzību) Pārmērīgas darbības krimināltiesību jomā (piemēram, Eiropas prokurors) Ieteikuma tiesību koordinēšanas darbību ierobežošana (piemēram, izglītība un profesionālā apmācība, sociālā aizsardzība, kultūra un tūrisms). Pārmērīga deleģēto aktu izmantošana (piemēram, lauksaimniecības, radošās Eiropas, statistikas jomā). Elastīgums ES izdevumu programmu īstenošanā (struktūrfondu un ieguldījumu finansējums, kopējā lauksaimniecības politika). Pārmērīgi uzraudzības un ziņošanas pienākumi (piemēram, COM(2017) 795 par tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz produktiem; COM(2016) 822 par samērības novērtējumu jaunam profesiju regulējumam, vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi, ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā).
<p>Kalabrijas Reģionālā padome</p>	<ul style="list-style-type: none"> Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 852/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par pārtikas produktu higiēnu varētu padarīt samērīgāku, ņemot vērā reģionālās atšķirības un iezīmes. Būtu jāapsver mazāks regulējums un lielāks elastīgums attiecībā uz Kohēzijas politiku un Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu.

